

התקופה

8 9/48 כה מנחם-אב, תש"ח

בתוכן:

מ. בגין
מכתב לחיילי האומה ומשחו

*
א. גרינברג (לונדון)
רק מנהיגות נבונה ואכ
תציל את ישראל

*
ד"ר י. מרגולין
תנאי ראש

*
ד"ר י. בדר
כשלון הרודנות — נצחון הצ

*
אב"א אחימאיר
"חכמת המסכ

*
י. שופמן

התנצלות ישראל
מול התנצחות ברנדוט

*
עצורי בית שאן מספ
ועוד

חירות

בהוצאת תנועת החרות

2 . 9 . 48

כ"ח מנחם-אב, תש"ח

מכתב לחיילי האומה ומשחרריה

שאו ברכה, אחים הנצבים על משמר העם. רבה הדרך שעברתם בהיותכם חיילי האומה בלא מדים; ורבה בודאי הדרך שעוד תעברו בשרתכם את האומה במדי צבאה ובשורותיו. הצבא העברי, שבו זכיתם לשרת הן פרי עמלכם הוא. לא יכול לקום לאומה משועבדת צבא במדים מבלי שיקדם לו צבא בלא מדים, צבא לוחם, מוחץ אויב, משחרר. ואתם, במשך שנים ארוכות שרתתם בצבא היסוד של הצבא העברי, שרתתם באותו צבא השחרור שהרים את נס המרד נגד המשעבד הבריטי ולא הורידו אלא עם צאת המשעבד.

ואל נא באפכם, אחי, אם לא הכל מודים באותה עובדת יסוד. האמת הגדולה ביותר בהיסטוריה היא, שהאמת חזקה מכזב, שהאמת תמיד מנצחת, אף אם מתמהמה נצחונה. עינינו ראו זאת בימי המרד הגדול. הללו טענו, כי מלחמתנו מלחמת שוא היא; הללו אמרו, כי במהלומות האדירות שהורדנו על ראש האויב — לא נשיג דבר, אלא "נמיט אסון על הישוב". הללו ספרו, כי מלחמתנו נטולת תבונה היא. והנה באה המציאות, אם התבונה, והוכיחה. מלחמתנו העקבית השיגה במשך שנים מספר יותר משהשיגה מלחמת האירים במשך דורות. לא "אסונות" המטנו; גאולה, את ראשית הגאולה, הבאנו. התבונה, התבונה המדינית האמתית — במלחמה היתה. וההיפך מתבונה היה בהסתגלות לשעבוד ובצפיה ל"פתרונות".

זוהי האמת, אבל היא לא היתה שלמה, אילו טענו לזכות היחיד על כל מה שהושג בשנות המרד ובעקבותיו. לא, אין אנו טוענים למונופולין. גם גורמים אחרים, רבות זכויותיהם גם במרד, גם בקרב, גם בבנין. אכן, זהו ההבדל בינינו. אנחנו את זכויותיהם של האחרים איננו מכחישים; הם את זכויותינו מנסים להוציא מספר ההיסטוריה של תקופתנו.

לא יצליחו. יכתוב העט הרשמי אשר יכתוב. ינסה נא להוכיח, כי הבריטים עזבו את הארץ, חסלו שלטונם והוציאו צבאם "סתם ככה". נסיון שוא הוא. כי מלבד העט הרשמי קיים בהיסטוריה עט אחר; לא בדיו הוא כותב; וכתבתו אינה חולפת; נצחית היא. לא על ניר נכתבים מעשים; במציאות ההיסטורית ובשם האומה הם נכתבים. ולב האומה יודע. יודע — תרתי משמע.

לא דברים בעלמא הם דברי אלה. עובדות בפני. עובדות — בשורות. בשבועות האחרונים עברתי על פני הארץ ובאתי — בשם משפחתנו הלוחמת — במגע ישיר עם המוני העם. עם אלפים; עם רבבות. ומה מאד רציתי, שכל אחד ואחת מכם יראה במו עיניו את התגלותם והתגלמותם של רגשות העם למשפחתנו, מלחמתנו, קרבנותינו ונצחוננו ההיסטורי. שטות היא לומר, שההמונים בירושלים, בתל-אביב, בנתניה, ברמת-גן ובחיפה — בחיפה... — הריעו ליחיד או לדבריו. הם הריעו לכבודה של המשפחה, שהעלתה לדרך המלך של ההיסטוריה. הם הריעו לכבוד המעשים הכבירים של אותה המשפחה שהוציאתם מעבדות לחרות. מלאכת הטשטוש ותעמולת הכזב לא נשאו פרי. כל עוד לא היה מבחן ממשי, יכלו אנשי המונו-פולין לטעון, כי אין לנו תמיכה בקרב ההמונים. אבל כל פעם שנעשה הנסיון — הוכח מהי האמת. בימי משאל העם בירו-

שלים, בימי המפעל של "קרן הברזל" ובימים האלה — ימי המגע הגלוי והישיר עם ההמונים — למדנו, כי רבבות, רבבות מבני עמנו, עומדים מאחורינו; באשר את מאוייהם הגשמנו, למענם נלחמנו, סבלנו, הוכינו, עונינו, נפלנו ועל גרדום הוער-לינו; באשר את רצונם אנו מוסיפים לייצג ואת יעודם בארץ הזאת אנו מוסיפים לשאת.

כך יהיה גם בעתיד, על אף השנוי שחל בתנאי מלחמתנו ובדרכי פעולתנו או תודות לשנוי הזה. אלינו, אל משפחתנו המגשימה, נשאות עיני האיש הפשוט בישראל, החרד מתוך אינסטינקט בריא לחרות שהושגה בדם הלוחמים, לבל יטלוה זרים, לבל ירמסוה מבית. כי אמון העם אל משחרריו נובע לא רק מן המעשה הגואל שעשו. הוא מתבסס גם על אהבת החופש, על אהבת האמת, על חזון הצדק, על רוח היצירה ועל כושר ההגשמה — שהוכחנו בימי המרד הגדול ושלקחנו אתנו בצאתנו מן אלמוניותנו אל השרות הגלוי, בתוך הצבא, בתוך הפרלמנט הנבחר ובבנין החלוצי. על כן אין ספק, שמשפחתנו הלוחמת והמגשימה תוסיף להדריך את האומה בדרכה ליעוד, אשר עוד עיניו תחזינה בהגשמתו המלאה.

עמל רב יידרש מכולנו, כדי להביא בפני העם את תכניו-תינו המפורטות בשטח מדיניות החוץ ומדיניות הפנים, ביחס לבעיה החברתית — בעיה ש ת ע מ ו ד ב ר א ש ד א ג ו-תינו — וביחס לכל שאר הבעיות, הכלכליות, הצבאיות והתחוקתיות. לא בבת אחת תיווצרנה תכניות אלו. המייסדים יכולים, רשאים וחייבים להניח את היסודות, ואלה קיימים ומוצקים הם. הם אינם יכולים, ואף אינם רשאים לקבוע דוגמות. הכרח הוא להטות אוזן לקול התנועה עצמה. והמייסד מאמין אמונה שלמה במוחה הקולקטיבי של משפחתנו. הוא תמיד יצר. הוא יצר בימי המרד דברים שעמדו על סף הבלתי אפשרי. הוא יוסיף ליצור. שום בעיה, גדולה כקטנה, שיש בה מן הענין לעמנו, לתנאי קיומו ולחזון עתידו — לא תהיה זרה לנו. נלמד ונחפש פתרון — פתרון מעשי וצודק כאחד. ונמצא את הפתרון, וברבות הימים נגשימו. המחשבה היוצרת והמעשה המציאותי — המשנה אפילו את המציאות — מלווים אותנו מראשית דרכנו. הם לא יטשנונו.

כמובן, כל זה לא ייעשה ביום אחד. גם מלחמתנו בימי המרד התפתחה משלב לשלב. הזוכרים אתם את ההתחלה? מה צנועה היתה ביחס למה שבא בעקבותיה. לא רבים האמינו, כי מהתחלה כזאת ובאמצעים שעמדו לרשותנו יצא גדול המעשים בדורנו. אף על פי כן קם והיה הדבר. והוא קם, והיה, מפני שלא הססנו להתחיל במתי מעט, להתחיל במעשים קטנים וקוא, להתחיל ולא להתחשב לא בדברי הלעג ולא בחוסר האמון-נה שאפפנונו. כן יהיה עתה. התחלנו. הנחנו את היסודות והבנין קום יקום. לבנה אלי לבנה, נדבך על נדבך, נבנהו. כולנו נבנהו. והוא יהא בנין לתפארת. בנין ממלכתי. ממנו יצא דבר הגאולה המדינית והחברתית כאחת.

שאו, איפוא, בגאון את דגל משפחתנו, חיילי האומה ומשחרריה. תהא השמחה שרויה באהליכם! שמחת השרות בצבא העברי, שמחת השרות לאומה המחודשת נעוריה. ומעל לכל: היו שמחים על הזכות שנפלה בחלקכם בפילוס נתיב החופש ועל חלקכם בהבאת האומה אל תחנתו הראשונה.

נמסר לי, כי חיילים טובים אתם. שמחתי. אך אין הדבר אלא טבעי. לא תוכלו להיות אלא חיילים טובים, שוקדים על למודיהם — למוד אמנות המלחמה — ממושמצים כלפי הממונים עליהם, מוכנים תמיד לסייע בידי חבריהם, ויהיו אשר יהיו, והעיקר: אמיצים בקרב. אני יודע, כי לא נפקד מקומכם בשום חזית, גם אחרי שקרה מה שקרה. הייתם בנגבה, עמדתם בגבורה מול האויב המסתער וזכיתם להכרה, הן של מפקדיכם, והן של חבריכם. עמדתם בצפון ושוב זכיתם להכרה, אף מצד אלה האוכלים יום-יום את מנת ההסתה. כך תמשיכו. במסירות, בנאמנות, במשמעת, בכבוד, בהכרת חובתכם, בהכרת חירותכם הפנימית; בהכרת הנצחון שהבאתם לעם ובאמונה בנצחון, שהעם, לפי הכרעתו החפשית, יביא לכם. שלכם תמיד —

מ. בגין

ע ל ה פ ר ק

עם שחרור החמשה

חמשת עצורי בית שאן שוחררו ובית הכלא מס. 1 א נסגר.

שוחררו האנשים, שהאלוף הצעיר אמר עליהם בבית הדין, כי יש הוכחות לבגידתם במולדת. שוחררו האנשים — שהיה חשש כי „יסכנו את שלומה של מדינת ישראל“. שוחררו — מפני שהמוני האומה יצאו חוצץ נגד הנסיון למגר את החרות במולדת מיד עם הקמת אשיותיה של חרותנו. שוחררו, מכיון שהמשפחה הלוחמת, זו שחינכה את המוני ישראל, על ידי דוגמא עצמית נפלאה, לאומץ לב צבאי, היא שיצאה במערכה צבורית, ובתנופה רחבה החלה בהדגמה של אומץ לב אזרחי. תנועת החרות אמרה את אשר בלבה ובדעתה, גם כאשר צנזורים רשמיים אסרו באופן שרירותי לומר זאת. וחמשת העצורים עצמם היו נכונים לתת את חייהם לשם מיגור הנסיון להקים במדינתנו משטר טוטאליטארי. על כן שוחררו החמשה ועל כן טהורה היום מדינת ישראל ממחנות ריכוז. העם העברי, ותנועת החרות כחיל החלוץ שלו, הוכיחו, כי לא ישלימו עם הנסיון לקעקע את עצמאות מדינתנו וחרותה על ידי שיטות של שלטון יחיד. אך הסכנה טרם חלפה, וכולנו חייבים במאבק יומי למען הזכויות האלמנטריות של האזרח במדינתנו.

השלב הראשון של המערכה על החרות במדינתנו החפשית מעול זרים — נסתיים בנצחון. ותנועת החרות, שעמה צועדים המוני ישראל אוהבי החופש, — בהם הערובה לחרות של קבע במולדת.

ולאחינו היקרים, שתודות לאומץ לבם האזרחי הנעלה נשתחררו משביו של בן גוריון, — ברכת אחים חמה לשובם לתפקידים הגדולים, המחכים להם במערכה למען המולדת והחרות.

חוקי חירום מבטלים את חופש האזרח — ואינם מועילים למדינה
התנגדות הצבור לחוקי החירום הבריטים באה לא משום שהם נוסחו ע"י זרים. ההתנגדות היתה מכוונת נגד חוקי החירום, שהונהגו ע"י הבריטים האכזריים. וההתנגדות לחוקים אכזריים לא תהיה קטנה יותר, אם האכזורים יהיו הפעם לא בריטים אלא יהודים.

באיזה מדינה נאורה בעולם ניתנת הזכות לעצור בן אדם לכל מי שכפתורים נוצצים לבגדיו?

האם באנגליה, בעצם תוקפה של המלחמה, היה סעיף כזה בחוקי החירום? לפי חוקי החירום החדשים, שאותם בישר היו עץ המשפטי, יהיה כל אזרח מדינתנו נתון לסכנה, ששוטר שכעס עליו, או שאפו לא

מצא חן בעיניו, ישים אותו במעצר לפחות ל-48 שעות.

למה כל זאת?

האם לא מספיק, שלכל אזרח ברור מראש, שאם הוא יחטא — הוא יאסר? והרי לשם כך מספיקים החוקים הרגילים! אלא מה, קיימת סכנת מרד? הגיע הזמן, שגם השליטים שלנו יבינו, כי אף מרד בעולם לא נדחה מפחד קיומם של חוקי חירום, ואף משטר אחד בעולם לא ניצל ע"י חוקי החירום.

1. שהמחוקקים שרויים בפחד בלתי-פוסק:

1. שהמחוקקים אינם מכבדים את אזרחי המדינה.

ושני הדברים האלה מביאים בהכרח לידי תוצאות עגומות מאד לאותו משטר, החי תחת משמר של חוקי חירום.

שוב „סרטיפיקאטים“

הועד הפועל הציוני החליט, שקביעת מכסות העליה תהיה בידי ממשלת ישראל.

אנו סבורים, שפה נפלה טעות: קביעת מכסות העליה תשאר בידי המועצות לעליה.

הם ורק הם יקבעו את המכסות. אחינו יעלו:

מכל התפוצות, בכלי רכב וברגל, עם ובלי ויזות.

ואם בעלי מכשירי הקליטה לא יקחו אותם תחת חסותם, יתקומם העם ויגן עליהם.

כשאין אמון בממשלה

„היש לך כסף קטן?“ — שאלה זאת שומעים כיום על כל צעד ושעל. מה קרה פתאום? לאן נעלמו כל המצלצלים, שעוד תמול שלשום הציפו את השוק? לשאלה זו יש רק תשובה אחת: אנשים התחילו לאגור את המצלצלים, כי אין להם כנראה אימון בשטרות הכסף החדשים והיפים, שהוצאו ע"י בנק אנגלו-פלשתניה באישור רה של ממשלת ישראל.

מה פשר הדבר? האם אין די כסוי למטבע החדשה שלנו?

נניח, שלא. האם זאת באמת הסבה? לא ולא. המושג של כסוי למטבע הוא גם מיושן וגם בלתי מציאותי בחיים הכלכליים המודרניים. כיום ישנם בעיקר שני גורמים, הקובעים את ערך שטר הכסף, והם: (א) הפרופורציה בין הסחורות הנמצאות בשוק ובין כמות הכסף שבמחזור, (ב) וזה אולי הגורם החשוב יותר, האמון בממשלה המוציאה את שטרות הכסף או האחראית להוצאתם.

הממשלה הזמנית שלנו עשתה כל אשר בידה, כדי לשבור, להרוס את האמון,

שרכשו לה יהודי הארץ. ניתנו הבטחות ולא קוימו — הבטחות בשטח אחר לגמרי. ניתנה, למשל, הבטחה שילידי השנתון 1931 ז. א. תלמידי השביעיות של בתי הספר התיכוניים, יצאו לחדשיים של אימונים, ומיד לאחר כך יוחזרו ללימודיהם. פתאום אנו שומעים, שהבטחה זו ניתנה כביכול ע"י מחלקה פלוגית, אשר איננה מוסמכת לתת הבטחות כאלה. התוצאה — האמון בממשלה נתערער; שומעים אנו, שהקורס הרשמי של הדולר הוא 4 דולרים ללירה אחת. טרח סוחר וסוף סוף קיבל רשיון ליבוא, והנה מתברר לו דבר מעניין: הוא מקבל רק 3 דולרים בעד לירה. התוצאה: האמון בשלטונות נתערער; נחקקו חוקים חדשים, חוקים הנוגעים לכל פרט ופרט, דהיינו, מי רשאי להגיש ערעור נגד גיוסו, מי רשאי לקבל תמיכה בגלל התגייסות בן משפחתו; נוסדו מחלקות צבאיות, כגון קצין ההחרמות, קצין הדיור וכו', והאיש הפשוט ברחוב אין לו כל מושג על כל הדברים האלה. אפילו עורכי דין אינם יודעים לענות על שאלות מסוג זה. והאזרח מתרוצץ מפקיד לפקיד, ובכל מקום הוא מקבל תשובה אחרת. התוצאה: משבר באמון בממשלה.

וכאשר אין אימון בממשלה, אין גם אימון בשטר הכסף הנושא את הגושפנקא שלה בצורה ישירה או בלתי ישירה. (א.ר.)

העתיד יוכיח

להופעת חמשת עצורי בית שאן במסבת העתונאים הקדיש „דבר“ מאמר ראשי בן כמאתים שורות.

זה המכיר את שיטת שר הטכס במערכת „דבר“, הקובע את מספר השורות לפי ערך כו של הנושא, יבין שדבר מה חשוב נפל במערכת.

המאמר נגמר בהבעת דעה, שחמשת העצורים וחבריהם אינם מסכנים להבא את שלום הצבור.

גם אנו בדעה זאת, ועוד יותר: את שלום הצבור הם לא סכנו גם לפני מאסרם.

אם כן, למה היריעה הארוכה עליהם עכשיו?

אמור, שדבר מה הם בכל זאת מסכנים; את שלום הכת, השולטת בעריצות.

אנשי „דבר“ מדברים על מעטים, הרוצים לכפות את רצונם על רוב הישוב. דבר זה — אם אנו מעטים — אפשר יהיה לקבוע בודאות:

הבחירות — אם לא ישתמשו בזיופים ובשיטות לחץ ידועות — יוכיחו, עם מי הרוב בארצנו:

עם השלטון הפשיסטי-העריץ והמדכא, או עם אלה שהוכיחו במעשים, ולא במלים, שנגד עיניהם רק טובת עמנו וארצנו.

א. גרינברג (לונדון) **רק מנהיגות נבונה ואמיצה תציל את ישראל**

וראשונה "להשלטת הבטחון" — צורת המשטר המסוכנת ביותר, שמדינה עלולה להנהיג.

עובדה היא, שעם ישראל יוכל להמשיך את קיומו לאורך ימים רק אם ימלא את תפקידו הראשי — הבטחת קיומם של שרידי ישראל הפזורים בכל רחבי תבל. תפקיד זה צריך למצוא את ביטויו בפוליטיקה אמיצה, המכוונת להשגה מהירה של שטח מתאים, שבו יקבלו השרידים הללו בטחון צבאי וכלכלי. למטרה זו לא יספיק אלא השטח של ארץ-ישראל המנדטורית בשלמותו. זהו האמצעי היחידי שיש לישראל, כדי להציג בפני העולם הצעה כלכלית בת-בצוע. זוהי גם הדרך היחידה להזרים הון אל הארץ. והון — פרושו הזרמה רחבה של השקעות פרטיות, ולא "מלווה לאומי" — שם מצלצל המשאיר רושם רב על אנשים פרובינציאליים וקטני-מוחין. למען המטרה הזאת יידרשו מישראל קרבנות כבדים; ושום אומה לא תקריב קרבנות למאמץ ממושך הגובר והולך, כל זמן שאין בראשה מנהיגות נבונה ומחוננת, המסוגלת לעורר את כל הכוחות הפוטנציאליים שבעם. מנהיגות כזו תעמוד בראש, רק לאחר שבבחירות דמוקרטיות הוגנות וחפשיות, יבחר העם באותם האנשים אשר הראו נכונות להקרבה עילאית — אנשים שאומץ-לבם ונאמנותם למטרה משמשים ערובה, שבסופם של המאמצים והקרבנות לא תבוא כניעה או פשרה. אז יתעורר בישראל כוח הרצון להמשיך, עד שיראה בנצחון המלא.

"נצחון למחצה" איננו במציאות. "נצחון למחצה" איננו אלא שם נרדף לתבוסה. הכל או לא כלום! אולם לישראל צפויה סכנה גדולה — לנחול תבוסה על ידי הסכמה לפשרות. רבים מן המנהיגים העומדים כיום בראש העם עלולים היו להשלים עם שלטון בריטי מתמיד, תמורת סרטיפיקטים אחדים, ובלא ספק — תמורת התמדה וקבע במשרותיהם. אנשים כאלה אינם עלולים להלהיב עם, שכבר הספיק להתייגע, לקראת המאמץ העליון הנדרש למען הנצחון הסופי.

יש לשים לב לפוליטיקה הערמומית שבה נוהגת כיום הליגה הבריטית-ערבית. הם יודעים, שאם יכפו על ישראל מאמץ של מלחמה ממושכת, ללא תגבורת בכוחות אדם ובתע"ש נרחבת, הרי גורלה של המדינה הצעירה נחתם ונחרץ. ישראל חייבת משום כך לאזור עתה את כוחותיה למאמץ עליון ולהביא הרס גמור לכוחות האויב. הנשק העיקרי העלול להביא טיה לנו נצחון במלחמה טוטלית קצרה מאד, אם כי קשה מאד, אינו אלא הכוח הבלתי נכנע — "הרצון לנצח" אשר יתגלם במנהיגות מתאימה. כבר נפוליאון קבע, כי ערכו של הגורם המוסרי בימי מלחמה גדול פי שלושה מערכו של הגורם הפיזי. את מצבה של ישראל עלולים להציל רק מנהיגים בעלי כוח מוסרי גדול. רק הם יוכלו להזעיק את כל הריזרבה המוסרית הבלתי מוגבלת אשר בעם היהודי, למען הענין הצודק והמקודש של גאולת הלאום.

אדמירל אנגלי מפורסם — סיר פראנסיס דרייק, בן המאה השש-עשרה — נוהג היה לחזור ולהזכיר לאנשיו, כי תיכון התכניות ופתיחת המערכה בלבד אין בהם כדי להביא לידי תוצאות גדולות. החלטתם הנחושה של המבצעים לעשות את המוטל עליהם עד הסוף — היא המכרעת. דעה זו ראויה שישימו אליה לב, כל האנשים והנשים שבמדינת ישראל הצעירה, בשעת משבר זו בהיסטוריה הפלאית של עם.

בסקירה אובייקטיבית של המצב הנוכחי נגלה: קבוצה קטנה של אנשים, שמספרם אינו מגיע למיליון ואשר רבים מהם הם בעלי רמה תרבותית גבוהה ובעלי שאר-רוח, מבקשת לשמור בארץ-האבות על בטחוננו של ישוב זעיר, המשתרע על ששים המיליון של קו החוף. ישוב זה מוקף מדינות רבות ופראיות למחצה, העוינות אותו ומאיימות על קיומו. המדינות הללו נתמכות על ידי מעצמה אדירה — השלישית שבמעצמות הגדולות בעולם — בריטניה הגדולה, אם במאבק הצבאי הראשון הצליחה הקבוצה היהודית הקטנה לעמוד בפני לחץ האויב-ים מבחוץ ואף בפני הגייס החמישי של האויב מבפנים — הרי זה מתמיה למדי. אולם, אם העם היהודי הצליח לעשות זאת, אף על פי שמנהיגיו (אותם המנהיגים אשר התבצרו במשרות רשמיות בתקופת השלטון הזר) לא השתחררו עדיין מן הבינוניות וצרות-האופק שלהם — הרי אין זה אלא נס!

מנהיגות של עם בעל תרבות גבוהה ביותר (ומשום כך, עם רגיש ביותר) צריכה להתבסס על כוח רוחני יותר מאשר על כוח פיזי. על עמים ברבריים — בין שהם פראנקים או גוטים, נאצים או לגיונרים ערבים — אפשר להשליט את המשמעת הברוטלית, כי רק היא הולמת אותם ומובנת להם. אצל הפראים הללו לא תתכן משמעת פנימית — אותה המשמעת אשר נתגלתה בקרב אנשי-המחתרת, במלחמתם להצלת המולדת מן העריצות הנכרית. על כל פנים, עם בעל תרבות יכול לבחור לו מנהיגות נבונה ומחוננת מתוך אותה קבוצה קטנה ובלתי-רשמית של פאטריוטים שכוונותיהם הטהורות ועקשנותם ההירואית הנן מעבר לכל ספק ואשר הגיעו אל השיא במזיגה נפלאה של תבונה וכוח ביוצו. המצב הנוכחי תובע מנהיגות, שהרוחניות והמעשיות תזדהינה בה ללא הגבלה. ואם נשתמש בלשונו של פראנסיס דרייק, הרי הבעיה העומדת לפני ישראל אינה רק איך להצליח בפתיחת המערכה, אלא בעיקר איך להביא את המערכה לידי סיום מוצלח. בעיה נוספת שהיא פחות נראית לעין, אבל לא פחות דחופה וחשובה עומדת בפני עם ישראל: להגביר את התביעות המוסריות שהוא תובע מעצמו. מעתה לא יתקל ישראל בטפשותו הגסה של בוויין ובאכזריותו המתמדת של צבא הכיבוש, אשר בא לכבול אותנו בכבלי פלדה. אולם אין עדיין סימן ניכר, כי עם ישראל למד להעריך כראוי את הסכנה שבנסיון לדאוג בראש

„שלום נפרד" עם עבדאללה - סכנה!

התיכון, באה "תכניתו" והוכיחה. "המתווך", כידוע, הציע למסור לעבדאללה — דוקא לעבדאללה ורק לעבדאללה — את החלק המזרחי של ארץ-ישראל המערבית ואת ירושלים.

ברור, איפוא, כי מי שמדבר על "שלום נפרד" עם עבדאללה, אשר בעזרת הסוכנים הבריטיים למיניהם השתלט על החלק הארי של נחלת ישראל אל ההיסטורית, אינו אלא מזמין את נותני לחמו של אותו נסיך שכיר, לבוא ולהטיל מחדש את שלטונו על ארצנו.

ואם תכנית זו תקום, יהיו הקרבנות העצומים שהוקרבו במלחמה נגד המשעבד הבריטי לסלוק שלטונו ופנוי צבאותיו — קרבנות שווא, כשם (הסוף בעמוד 6)

המעשית במציאות הפוליטית היא החזרתה של בריטניה הנאצית לארץ-ישראל המערבית.

עבדאללה — עובדת יסוד זו יש תמיד לזכור — הוא מאותו סוג של "מלכים", אשר צ'רצ'יל אמר עליהם בוועידת קאהיר-הידועה ב-1921: "אין זה חשוב, כיצד יקראו לעצמם כל השליטים הללו; חשוב הוא, שהם יעשו את אשר אנו רוצים מהם שיעשו ובזמן שאנו רוצים שיעשו". ועבדאללה, יציר כפיו של צ'רצ'יל ולאורנס, עושה באמת תמיד את אשר לונדון רוצה שיעשה. עבדאללה הוא שכיר השכירים של אויב האויב-ים של עמנו וארצנו. ואם היתה דרושה הוכחה, כי ברנדוט יותר משהוא דואג לשלום בארץ-ישראל, הוא דואג ל"פאקס בריטאניקה" במזרח

דובר מטעם הממשלה הזמנית אישר באורח רשמי, כי יתכן ותתנהלנה "שיחות שלום" בין מדינתנו לבין "מדינת" עבר הירדן, כלומר לבין "המדינה", שמלכה הוא עבדאללה ושלטיה האמתית הוא קירקברייה, אלו תהיינה — אמר הדובר — שיחות "לשלום נפרד", מאחר שעבדאללה אינו רוצה, כביכול, להמשיך עוד במלחמה. הצהרה זו של הדובר הממשלתי מוכיחה, באיזו דרך מסוכנת הולכים מנהליה של מדיניות החוץ העברית. היא מאשרת את ההנחה, שהובעה על ידינו, כי בקורו של הסוכן הבריטי צפמאן-וואלקר ושיחותיו העטופות מסתורין עם אנשי משרד החוץ לא באו, אלא כדי להכשיר את הקרקע ל"שלום" עם עבדאללה, "לשלום", שמשמעותו

עצורי בית שאן מספרים

אף בקרב אנשי השורה, היא העובדה הבאה: למרות הבחירה המדוקדקת של השומרים, מבחינת נאמנותם למפא"י, הוכנס לכלא אחד השומר רים, שהנו חבר במפא"י זה 30 שנה. בראותו את חמשת העצורים פרץ בבכי. שומר שני נשאל ע"י העצורים, מדוע התנאים כה גרועים? האם זה מחנה ישראלי או מחנה הסגר נאצי? אותו בחור הזדעזע, מאחר שהוא עצמו היה עצור במחנה הסגר נאצי, וכזכרון לאותה תקופה בולטת על זרועו כתובת קעקע. בחור זה עזב את תפקידו.

היו נוכחים בחדרי במשך כל שעות היממה. הם חששו מאד, שמא אסתלק, ביחוד לאור העובדה שהצלחתי לברוח פעמים רבות מהשבוי הבריטי וגם לחצות את היבשת האפריקנית. ואכן, היו לי הזדמנויות לברוח ואף סכויים טובים, אולם לא חפצתי בכך בשום פנים. דרשתי משפט, שיתן לי הזדמנות לגולל לפני הצבור את כל פרשת "אלט-לינה".

"כעבור שמונה ימים הופיע אוטובוס משוריין, מלא אנשי מ. צ. הם קשרו את עיני. מחיתי על קשירת העינים, ותשובתם היתה: גם אתם עשיתם כך. על כך אמרתי להם: אנו חיינו במחתרת ואתם צבא רשמי".

"במשך כל זמן המעצר דרשתי משפט, והתפלאתי מאד לשמוע, שהיועץ המשפטי, העו"ד שפירא, הצהיר בבית המשפט, כי אסורי בית שאן לא דרשו משפט".

מר הלל קוק מציין, כי במשך רוב תקופת המעצר נמצאו העצורים, למעשה, לא תחת פקוח הצבא אלא תחת משמר של אנשי קבוצים. אפיינית לאטמוספירה הבלתי נעימה, ששררה

יעקב מרידור, מי שהיה סגן מפקד הארגון הצבאי הלאומי, מספר:

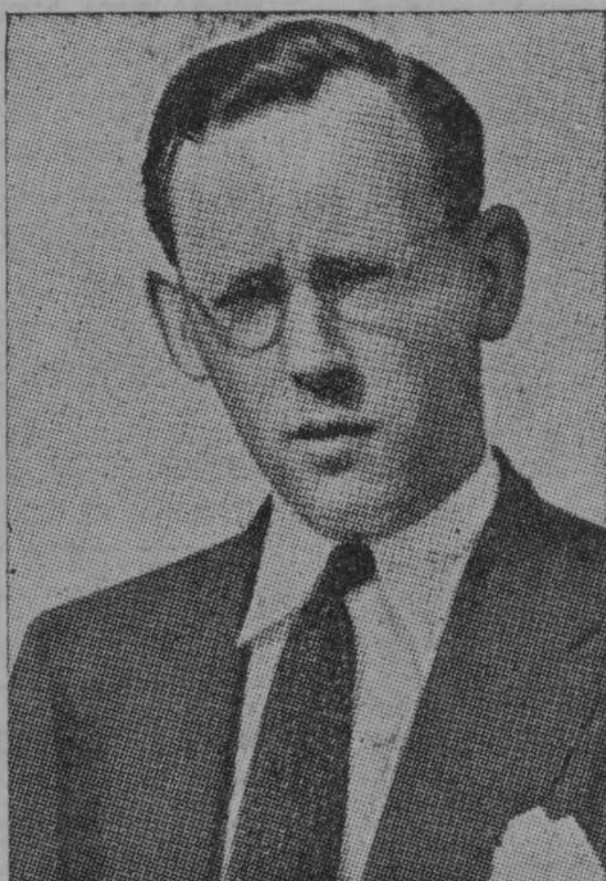
"בכפר ויתקין מסרו לי שני שליחים של מפקד חטיבת אלכסנדרוני דרישה לכניעה. דחיתי את הדרישה והודעתי, שאני מוכן למסור את הנשק לממשלת ישראל, אולם איני מסכים שאנשי יאסר רן. לאחר חצי שעה חזרו השליחים והודיעו לי בשמחה, כי מר דן אפשרתי, מפקד החטיבה, מסכים להצעה. כתוצאה מכך הושג הסכם, שנחתם במקום ושצוטט ע"י מר בן-גוריון בהזדמנויות שונות, בהשמטת הסעיף הראשון. ברור היה מתוך ההסכם, כי איש מאתנו לא יאסר. אחר כך הוזמנתי לשיחה ונעצרתי בצורה שפלה. הדבר פגע בי במיוחד, מכיון שאפילו בשבי הנאצרי בריטי לא נתקלתי בגסות כזאת של הפרת הבטחות, ללא כל שמץ של בושה. אילו הייתי במקומו של מפקד החטיבה, הייתי מתפטר מתפקידי".

"הועברתי לגדוד 32. שמרו עלי שתי כתות מצוידות בשלוש מכוונות יריה. קצינים גבוהים

מפקד "אלטלנה" מר אליהו לנקין, שנעצר בביתו בליל ה-21 ביוני יחד עם רב החובל מר מונרו פיין, מוסר, כי ביתו בתל-אביב מוקף היה בחצות אותו לילה משוריינים וצבא רב, כמתכונת השטה הבריטית. קצין צעיר, שניהל את הפעולה, נהג בעזות יתרה. הוא עצר במקום אנשים רבים, זקנים ונשים, ללא כל הבחנה.

עם הבאת כל העצורים למחנה צבאי בתל-אביב, הוכנס מר לנקין לחדר קטן ובו מצא בחור, שהציג את עצמו כמפקד גבוה. אותו צעיר לא העיז לגלות פניו; הם היו עטופים מטפחת ובה שני קרעים לעינים. בהזיקו בידיו אקדח טעון

י. גוריון

בניגוד לדעת הרבים

הם צדקו בהחלט. אינני יודע, אם יש בכך אומץ אזרחי למופת, אולם בלי כל ספק יש בכך משום חינוך אזרחי למופת. ובמדינה צעירה, הזקוקה עדיין לכל הכוחות האזרחיים לשם הבטחת קיומה ואשר אין לה עדיין מסורת תחוקתית ומשטרית וחינוך אזרחי של ההמונים, הרי חינוך זה של פסקהדין של הרוב עובדה חיובית היא שאין למעלה הימנה.

הם אמרו בפסקדינים באופן הברור מאד: לא השופטים קבעו את החוקים ולא בידם להעבירם מן העולם. וכאן לא יעזר כל גינוי של שופט, או של חבר שופטים בכלל. במדינת משטרה,

ברדקי ומר קנטרוביץ ולא את ידו של השופט מר קסאן.

יסלחו לי חמשת העצורים על שהנני מתעלם כאילו מסבלם, כאבם, חרונם וסבל משפחותיהם, המדובר הוא לא בסבל החמשה האלה, ויהיו הם יקרים לנו כמה שיהיו. המדובר הוא בכאב ובסבל של המדינה כולה ובכושר קיומה ממש. הייתי לוחץ את ידם של ד"ר ברדקי וקנטרוביץ על אשר קבעו באופן הברור מאד: "תהיה דעתנו מה שתהיה בענין תקנות אלה, ממשלת ישראל החדשה ליטה להעתיק אותם מהבריטים. בוטל הספר הלבן, אך החוקים לשעת חירום אושרו". ובוה

אודה ולא אבוש: — לבי הוא אמנם עם השופט קסאן, אשר קבע בפסקדינו בענין יעקב מרידור, הלל קוק ויתר העצורים, כי "חובת הכבוד של בית דין ישראל לעקור מהשורש חוקים אלה המבטלים זכויות האזרח". אולם דעתי נתונה לנשיא בית הדין לצדק בישראל, השופט ד"ר ברדקי והשופט השני מר קנטרוביץ.

לא הייתי בזמן הקראת פסקהדין בבית המשפט. בחרתי להשתטח באותו זמן על קברם של הרוגי מלכות הרשע, בתוקף אותם "חוקי שעת חירום" הבריטיים. אולם לו הייתי בשעת הקראת פסקהדין, הייתי בוחר ללחוץ את ידם של ד"ר

אחר. לשם כך פקדו על שלשה מבין ה־5 לארוז את חפציהם, ואף העבירום לתחנה אחרת. אולם מיד לאחר פגישת הלל קוק ומרידור עם זליגמן, הוחזרו ה־3 לבית שאן. כך חפצו השומרים ליצור על זליגמן את הרושם, כאילו הועברו ה־5 לתחנת משטרה אחרת.

עמיצור מספר: „זה 10 שנים, שאני נמצא במחנת ולוחם את מלחמת השחרור. הבריטים חפשוני, אולם לא הצליחו לשים עלי את ידם הטמאה. והנה ב־23 ליוני נעצרתי ע"י צבא יש־ראל. העובדה האפיינית בכל פרשת המעצר היא קשירת העינים, שבלעדה לא הורשינו אפילו לעשות את צרכינו. כשלעגנו להם על פחדם, התנצלו שומרינו, כי זמן קצר עבר מאז הוקמה המדינה, ותקופה קצרה זו לא הספיקה, כדי להכין בתי כלא מסודרים.“

מקום המעצר הראשון היה במחנה בנתניה, אולם אח"כ הועבר לאחד הקבוצים והוכנס לעמדת שמירה, שגדלה היה מטר וחצי על שנים וחצי וגובהה מטר ושבעים. כל הסדקים היו סתומים ולא היה אויר לנשימה. אחר שעות מספר הוכנס לתוך המשק, וכעבור כמה ימים הועבר לבית שאן.

בשעה שהתובע הכללי בא ושאלם, אם יש להם תלונות כל שהן היתה תשובתם: „אנו דורשים משפט.“

מר לנקין מדגיש, כי בה בשעה שהמפקדים הגבוהים נהגו בגסות ובזלזול, הרי יחסם של שומרי בית הסוהר היה יפה והוגן.

משה חסון, שנעצר ב־23 ביוני יחד עם עוד כמה מנכבדי נתניה, מציין, כי צורת המעצר וביצועו אינו שונה בהרבה מן המעצרים בתקופת המשטר המנדטורי.

בשעה ששחררו כל עצורי כרכור, לא הססו ב"כ צבא ההגנה לישראל לשקר ולומר לו, כי למעשה הוא משוחרר ככולם, אולם שחרורו נתעכב, היות „והתובע הכללי חפץ לדבר עמו רגעים מספר“. במשך יומיים המשיכו לסובב אותו בכחש זה, ורק לאחר כך הודיעו לו, כי התובע הכללי לא יוכל לבוא, והיות והתנאים במקום אינם נוחים חפצים שומרי להעבירו לקבוץ. מר חסון הודיע, שהוא מסרב לעבור לקבוץ והוא תובע את שחרורו המידי. לאחר זאת באו בשקרים נוספים, כאילו מפקד המחוז חפץ לשוחח עמו. כשכל השקרים לא הועילו, הביאו פקודת מעצר ל־10 ימים וחסון הועבר לבית שאן. אף במקום זה המשיכו בשיטת השקרים. באחד הערבים, כשזליגמן צריך היה לבקרו, חפצו השומרים ליצור את הרושם, כאילו הם מועברים למקום

שקם בין לילה, בתוקף הידידות עם השלטון הזר, שגורש כתוצאה ממלחמת שחרור של אחרים, אינו יכול להטיל על המדינה משטר רודני, משטר בוין והיטלר.

על כן יש ללחוץ את ידם של השופטים ברדקי וקנטרוביץ. הם הראו לנו ולכל אזרחי המדינה, כי אסור להם לחפות על השלטון הדיקטטורי על ידי גנוי. אסור שבית־דין ייהפך לברז, המוציא את הקיסור המיותר ומונע את התפוצצות המכונה בית־דין חייב להדריך את דעת הקהל לזכויות האזרח שלו.

בפסק־הדין שלהם הם הדריכו אותנו, את אזרחי המדינה, למלחמה דימוקרטית המוגנית לשם מניעת שלטון דיקטטורי.

וכמו שפסק־דינם הוא ברור, כך גם ההדרכה האזרחית שהוא נותן היא ברורה עד מאד: יקומו

מול מר לנקין, שאלו הקצין לפרטים. מר לנקין זיהה את עצמו, נטל על עצמו את כל האחריות ותבע במפגיע לשחרר מיד את הזקנים והילדים, שאין להם כל קשר לפרשת „אלטלנה“.

יום אחד ישבו לנקין ומר פיין מבודדים. לעת ערב הועברו למעצר לקבוץ, מקום שם הוכנסו לחדר צר במרתף אפל. אשנבי החלון סגורים היו. נראה הדבר, שאותו צינוק שמש בשעתו בית כלא לחטופי אצ"ל. הדלת ננעלה מאחורי השנים, תוך הודעה, כי את הצרכים יש לעשות במקום צר זה.

לאחר יומיים של מעצר בתנאים ברבריים אלה, קיבל רב החובל התקפה חזקה של קצרת. שומרי הצינוק נבהלו במדת מה והכניסו מאוורר לצינוק האפל, אולם לנקין דרש לשחרר מיד את רב החובל, היות והוא נוטל על עצמו את כל האחריות לאניה.

פחדם של השומרים הגיע לעתים עד לאבסור־דיות. בזמן ההעברות מבית כלא אחד לשני, ניסו השומרים לקשור את עיני העצורים במטפחות. תשובתו של לנקין היתה, שגם האנגלים לא הצליחו בכך.

באחד הימים, כשנפגש מר לנקין עם אדם לבוש אזרחית, שהציג עצמו כאיש המשטרה הפוליטית, אמר לו מפקד אלטלנה: „אני מתבייש בכך. אנו בזנו בשעתנו לבריטים, אולם הם כבדו את עצמם והחזיקונו לפחות בבתי סוהר רשמיים, ואילו אתם, הרואים עצמכם כממשלה, כיצד לא תבושו לנהוג בברבריות כה שפלה?“

לאחר ויכוחים הועברו השנים לתחנת משטרה במחוז רחובות והוכנסו לתאים נפרדים. במקום זה הוחזקו במשך 10 ימים.

באחד הערבים הוצאו מכלאם ובלווי משמר כבד נסעו במשך כל הלילה עדי בואם לבית־שאן, מקום שם מצאו את שאר העצורים. הם הוחזקו בתאים נפרדים, ששמשו כרגיל למעצר אסירים פליליים ערביים.

מר לנקין מציין, כי לא נכונים היו הדברים, שפורסמו בעתונות ובבית המשפט מפי האלוף אילון, כאילו העצורים לא דרשו משפט. מאז היום הראשון לבואם לבית שאן היתה תביעתם השכם והערב אחת: משפט או שחרור! על כך יכול להעיד גם מפקד משטרת בית שאן, שהיה האדם היחידי שעמו יכלו העצורים לבוא במגע. גם

גא האזרחים, כל האזרחים, אשר מהר ממש הם יכולים להיות במקומם של מרידור, קוק וחבריהם, וידרשו את ביטולם של „חוקי חרום“ בכלל. יקומו גא אזרחי המדינה ויכריזו בגלוי, כי לא לחמו בממשלת דכוי אחת, כדי שתקום במקומה ממשלת דכוי אחרת, ותהא זאת ממשלה יהודית.

ואזהרת האזרחים גם היא צריכה להיות רורה מאד: — משטר של אגרופ, סטן ו„תותח קדוש“, מן ההכרח שיגרום להתגוננות דומה. כי אזרחי המדינה נתנו יותר מדי דם וסבל למען בטולו של משטר דכוי אחד, כדי שלא יתנו למשטר אגרופ אחר להשתלט עליהם מחדש.

זו היא ההדרכה של השופטים ברדקי וקנטרור־ביץ בפסק־דינם. ועל זאת יש ללחוץ את ידם ולברכם.

כמשטרם של מק־מיכל וקניגהם וכמשטרם של בן־גוריון, אין ערך רב לגנוי של שופט. גם בין השופטים הבריטיים היו כאלה שגנו את „חוקי החירום“ (השופט קסאן ציין זאת בפסק־דינו הנפרד) אולם מי שמע להם? חוקים דראקוניים בכלל וחוקים דראקוניים במשטר צעיר, בין אם הם ירושת משטר הדכוי של כובש זר ובין אם הם חדשים, אינם מתבטלים בתוקף גנוי של שופטים בעת מלוי תפקידם המשפטי, אלא בתוקף דרישה אזרחית המוגנית, בתוקף מלחמה במשטר עד רדתו.

ממשלת בן־גוריון לא נבחרה על ידי אף אחד בישוב ובמדינה. הוא מינה את עצמו ואת חבריו בשלטון, כשם שהוא מינה את האלוף אילון. וזכותם, יותר נכון חובתם של אזרחי המדינה הצעירה היא להזכיר לבן־גוריון, כי דיקטטור

ת נ א י ר א ש ו ן

בתה של הממשלה הזמנית לאחוז בכל האמצעים הדרושים, כדי שתהא רשימת אזרחי ישראל מלאה ככל האפשר.

לא מאתמול תובעים הציונים שיבת-ציון, כלומר מתן זכות כניסה לארץ. לכל יהודי הרוצה בכך. לא מאתמול מכריזים אנו, שמדינת ישראל אינה קנין פרטי של אותן מאות אלפים אחדות של בני-אדם, אשר מנת חלקם היא לשבת בארץ כבר היום: מדינת ישראל אינה קנין של הישוב בלבד, אלא של עם ישראל כולו. יש דברים, שאינם תלויים במלואם ברצוננו: קצב העליה והיקפה. יש אומרים: מיליון בעשר שנים. ואחרים אומרים: מיליון בשלש שנים — בשנתיים — מיד. כאן מנסחים אנו את השאלה ניסוח אחר. אנו אומרים: הבעיה הטכנית של שיבת ציון נפתרת בהשתתפותם של שבי ציון גופם. שבי ציון אינם חומר אנושי סביל, אלא אזרחי מדינת ישראל — מכוח החלטתם החפשית, בזכות, ולא בהסד מוסדות הישוב. בתור אזרחים, זכאים הם לתבוע לעצמם תעודות-זהות של מדינת ישראל, וזכאים הם לתבוע, ששמותיהם יוכנסו לרשימות הבוחרים, גם לפני יום עלייתם ארצה.

מתן מעמד של אזרחי ישראל לאותם היהודים, הנמצאים בחוץ-לארץ בניגוד לרצונם, — הנו השלב הראשון של שיבת ציון. אך יחד עם זאת, זהו גם התנאי הראשון לדימוקרטיזציה אמיתית של הבחירות למוסדות הנציגות במדינת ישראל. בחירתם ממיין כזה, שמאות אלפי יהודים לא יורשו להשתתף בהן, רק משום שלא זכו להכלל בעוד מועד באחת מקבוצות העולים, או שלא היתה להם אפשרות אובייקטיבית לעלות, או שלא הרהיבו עוז בנפשם לעשות צעד זה בתנאים של האקופציה הבריטית, — ברור, שבחירות ממיין כזה לא יתנו תמונה שלמה של רצון העם. יתר על כן: בחירות ממיין כזה, יהא בהן ניגוד גמור לעקרון-היסוד של הציונות: ארץ ישראל היא קנינו של עם ישראל. הכרזנו על עקרון זה, הגינונו עליו עשרות בשנים, שגנו אותו לנוער. עתה הגיעה השעה להפוך את המדרש למעשה.

במדינות אחרות, תקינות ומסודרות, מגיעות ביום הבחירות רות מחוץ-לארץ רכבות מלאות אזרחים-בוחרים, היושבים מחוץ לגבולות הארץ ורק לאותו יום בלבד חוזרים לארץ-המולדת, כדי להצביע. עדיין אין אנו מסודרים ומאורגנים כצרפתים או כצ'כים, ואצלנו יהיו פני הדברים שונים במקצת. כשבוחרינו יושבי חוץ-לארץ יגיעו ארצה, ישארו בה לצמיתות; אולם, כל עוד לא הכינונו בשבילם רכבות, אניות ואכסניה בארץ, חייבים אנו, לכל הפחות, להעניק להם שוויון-זכויות פוליטי.

ובכן, הנה התביעה העיקרית ערב הבחירות: יש לצרף לענין את אזרחי ישראל שבחוץ-לארץ. נשים קץ לאשליה, שהאוכלוסיה של מדינת ישראל מורכבת רק מאלה, שעלה בידם עד עכשיו לפרוץ ולעבור את מחסומי הבריטים. הבה נבטל לא רק כל הגבלה מבחינה מפלגתית, מעמדית או גזעית, אלא גם את ההבחנה המגוחכת בין "כבר פה" לבין "עדיין שם". אזרחות ישראלית אינה פרס בעד עליה ארצה, אלא תנאי ראשון וצעד ראשון לקראת קבלת זכות להכנס לתחומה של מדינת ישראל.

איש אינו יודע, מתי יתקיימו הבחירות לפארלאמנט הראשון של מדינת ישראל. גם שיטת הבחירות וסדר הבחירות עדיין לא נקבעו. כנראה, קיימים חילוקי-דעות בנוגע למועדן ולאופן עריכתן. אולם, — יהיו מה שיהיו, מתי שיהיו, ואיך שיהיו — בנוגע לדבר אחד לית מאן דפליג: מנוי וגמור עמנו, שהבחירות תהיינה דימוקרטיות, כלומר: כלליות, ישירות, שוות, סודיות ויחסיות.

מבין חמשת הסימנים הללו, איזהו העיקרי, היסודי והמכריע? — זה שנזכר במקום הראשון: בחירות כלליות. הזכות לבחור נתונה לכל אזרח של מדינת ישראל, להוציא את זה שנשללו ממנו זכויות-האזרח על-ידי בית-דין, או שלא הגיע אל הגיל שנקבע, או שהוא חולה במחלת נפש. כל השאר, בלי לשים לב לדתם, למינם, או להשתייכותם הלאומית והמפלגתית, הריהם בעלי זכות-בחירה מלאה, בתנאי, שביום הבחירות יהא ביכלתם להראות לוועדת-הבחירות של האזור אותה התעודה הנפלאה, אשר אבותינו אף לא חלמו עליה — תעודה שנקנתה בדם הגבורים ובעמל החלוצים — תעודת-זהות של מדינת ישראל.

התפקיד להכין רשימה מלאה של אזרחי מדינת ישראל ליום הבחירות, אינו בשום פנים תפקיד טכני גרידא. כי אופן תפיסת התפקיד, והעקרונות שעל-פיהם יוצא לפועל, — באלה יהא תלוי אפיים הדימוקרטי והציוני של הבחירות, וממילא, אפיו של אותו בית-נבחרים, אשר יתכנס על יסוד בחירות אלו. למי הזכות, אפוא, להיות אזרח של מדינת ישראל?

אלה שהשלטון בידם היום, יאמרו: כל היושב בפועל בארץ ישראל. כל ארץ-ישראלית קונה לו באורח אבטומטי אזרחות ישראלית; ומבין אלה, מי שעודנו אזרח של מדינה אחרת, זכאי לוותר על אזרחותו ולהמירה באזרחות ישראלית. נשקפת הסכנה, שאמנם תנתן תשובה כזו, ובוזו יופר אפיים הדימוקרטי והציוני של הבחירות.

כי דימוקרטיזציה הבחירות מותנית על-ידי כלליותן. ואין כלליות, במובן הציוני של מלה זו, אם זכות האופציה לאזרחות ישראלית לא תנתן לכל היהודים הנמצאים מחוץ לגבולות-תיה של מדינת ישראל.

אין אנו תובעים "נתינות כפולה". להיפך, אנו כופרים בה, אולם, כל יהודי בכל מקום שבעולם, הזכות בידו להחליט, משהוקמה מדינת ישראל, אם ברצונו להיות אזרח של מדינה זו. ואם יקבל החלטה כזו, אזי חייבת ממשלת ישראל, לאחר בדיקה מסויימת, לקבלו כאזרח מיד, וכתוצאה מזה: להכניסו לרשימת הבוחרים.

אין כל צורך לסבך את התיזה הזאת, הברורה כשמש, על-ידי שיקולים צדדיים. למשל, אין אנו יודעים, מה מספר היהודים האמריקאנים או הצרפתים, המוכנים כבר כיום להשתמש בזכות האופציה. בין אם מרובים הם או מועטים, נתונה להם זכות זו. יש מדינות, שלא ירשו ליהודיהן לוותר על נתינותם, כדי להמירה בנתינות הישראלית. מדינות אחרות ירשו זאת בנפש חפצה. ואחרון אחרון, קיימים יושבי המחנות באירופה, היכולים בלי כל נטילת רשות לבחור באזרחות ישראלית. מחו-

היום היא זוכרת את התכנית הבריטית של "סוריה רבת", אשר עבדאללה צריך להיות "מג-שימה". ואפילו לאמריקה אין ענין מיוחד בהצלתו של עבדאללה, מאחר שהיא עשתה את העסק העיקרי עם אויבו בנפש — עם המלך איבן-סעוד. מי אפוא רוצה ביקרו ובהרחבת שלטונו ובהגברת כוחו של עבדאללה? רק בריטניה. האם למרות זה — ואולי משום כך — מוכנים מנהליה הרשמיים של המדיניות העברית לכרות אתו "ברית שלום"? מדיניות של התאבדות היא. ועלינו להזהיר את העם מפני מדיניות זו.

את גאון עוזו של גלוב-פחה וע"י כך להפיל מראשו של הוואסאל את הכתר, אשר קירקברייד שם על ראשו. ואז — רק אז — יהיה מקום בארץ-ישראל, המשוחררת משארית השלטון הבריטי, לא רק למיליונים יהודים שבי ציון אלא גם לשלום אמיתי ובר קיימא עם הערבים. לא פחות ברור הוא המצב מן הבחינה הפוליטית. מי רוצה ביקרו ובהצלתו של עבדאללה? ברית המועצות יודעת מיהו, ועד היום מנעה — ובצדק — את הכנסתו של הוואסאל המכור לארץ-גון האומות המאוחדות. צרפת יודעת מיהו, ועד

(סוף מעמוד 3)
שגם הקרבנות שניתנו בקרבות נגד שכירי המשעבד לא יהיו אלא קרבנות שווא. מדינתנו תהיה לגיטו. רבונותנו לאות מתה. על גבנו, ממש על גבנו, יקומו בסיסים צבאיים של האויב. למרבית החרפה והכאב אין כל סבה, לא צבאית ולא פוליטית, לניהול מדיניות כה פאטאלית כפי שהממשלה הזמנית מנהלת. מבחינה צבאית אפשר להכות את לגיון השכירים הערבי שוק על ירך. אפשר להוציא מידינו את קדשי הקדשים של עמנו, שהוא רומסם ברגל גאוה. אפשר לשבור

כשלון הרודנות - נצחון הצבור

הלאומיים ובארצנו לא תצליח מפא"י לעולם להתגבר עליהם.

גורם מעכב ראשון הוא האופי של עמנו, שכל אחד מבניו הוא אישיות, בעל מחשבות עצמאיות ורוח בקורת, אשר הנסיונות המרים של ההיסטוריה לימדו אותו, שאסור להאמין לשלטונות, שצריך להתרחק מן הרשות ולשנוא את הרבנות, בקצור, אין אנו אוהבי משמעת עזרת כהגרמנים ואין אנו תמימים, כמו שהיו האיטלקים — ושלטון הפאשיזם לא יהיה בטוח בשלטונו אף לרגע. מרד העתונות העברית בארץ נגד קו הממשלה בענין החמישה, שימש ביטוי לרוח החופש החי בתוך הצבור.

הגורם השני: אין בידי ממשלת ישראל האפשרות להשתלט על כל מקורות האינפורמציה וההסברה, במידה הדרושה להקמת הפאשיזם. מפא"י הצליחה לרכוש לעצמה את ההשפעה המכרעת על סוכנויות המודיעין היהודיות ועל רוב העתונות היהודית בארץ ישראל ובגולה. ייתכן, שהיתה מצליחה להגשים את המטרה של כל מפלגה פאשיסטית — לסגור בפני הקהל העברי בארץ ובגולה את צנורות האמת, במידה המספיקה לצורך ההשתלטות על מחשבותיו — אילו לא היה קיים המכשול ששמו: עתונאי החוץ.

ויהיה הדבר ברור: מה שמוסרים עתונאי החוץ מן הארץ אינו מעורר תשומת לב רבה בין המוני הגויים בארצות תבל; הרי שמענו רבות על אדישות העולם לכל בעיותינו החיצוניות והפנימיות; אך יהודי הגולה שמים לב דוקא לידעיות, שהם קוראים בעתונים המקומיים הכלליים (הלא יהודיים), שבהם הם מוצאים מה שמסרו מן הארץ, "עתונאי החוץ". ולכן בפנותנו לעתונאי החוץ, פונים אנחנו למעשה לא לדעת הקהל העולמית, אלא אל כלל ישראל, שעתונאי חוץ הנמצאים בארץ הם הצנור המוסמך המוביל אליו ושאינו בידי הממשלה לסגור אותו. זה כוחה של האמת: אם שבריר אך אחד ממנה יחדור לתהום החושך, — הוא יפזר את העלטה ויגלה את השקר במערומיו; ושום זיוף רשמי לא יעמוד לו.

והגורם השלישי: שיטת המעצרים האדמיניסטרטיביים שואפת לאפקט פסיכולוגי. היא רוצה להפחיד את הקהל, היא רוצה להשפיע על בני אדם שישתקו, מפחד הסכנה הבלתי מוגבלת והבלתי ידועה מראש: סכנת מעצר ללא משפט ועד בלי קץ. אולי חשבו מחברי פקודת המעצר נגד מרידור וחבריו, שאם גם לא יפחידו אותם, הרי אותנו יפחידו — ישברו את רוח האופוזיציה ואת אומץ לבה. כמובן, לא הצליחו; כי מי שידע לעמוד באומץ לב נגד הדיכוי הזר, לא יכנע גם לרודנות מעשי ידי מפא"י.

בפגישתנו הראשונה עם חמשת העצורים ששחררו, שתינו כוס יין "לחסול מחנות המעצר בכל תפוצות העולם". —

כי לא רק לחופש חברינו נלחמנו. נלחמנו לחופש האדם, לשמירה על יסודות הדמוקרטיה, שהיא אחת ובלתי נפרדת והיא רכושם המשותף של כל העמים ושל כל הבריות, בכל מקום ובכל התנאים. כל זמן שקיימים מחנות ריכוז — צריך להלחם בהם, בלי להתחשב מי העוצר ומי העצור.

שונים, שהיו בתחילה אדישים לגורל החמישה, להצטרף למלחמתנו לשחרורם של העצורים. נתגלתה בפניהם הבעיה בכל היקפה. נתגלתה אפילו לעוורים הנצחים, כי דבר חרות האיש והאזרח אחד הוא ושלם. המעצר האדמיניסטרטיבי טיבי של חמישה מבין חברי תנועה אחת, נתגלה כסכנה לחופש האיש של כל אזרח ואזרח. שיטת המעצרים נתגלתה כחלק בלתי נפרד משיטת הדכוי הפוליטי, שלפיה עושה הצנזורה הפוליטית לעתונות ולחופש הדבור מה שעשו שלטונות הצבא לחמשת גבורי מלחמת השחרור.

לו היה בן גוריון מקיים את הבטחתו, שניתנה במועצת המדינה, ומשחרר את העצורים מזמן, — לא היה מעורר את כל ההתנגדות, אשר בסופו של דבר הכריחה אותו לעשות תחת לחץ, מה שלא רצה לעשות קודם מרצונו הטוב. כיום אין ספק, שהחמשה לא שוחררו מרצונם הטוב של השלטונות. הם שוחררו, כי השלטונות היו מוכרחים לשחררם. אמת זו לא תנחיל כבוד לממשלה ולשלטונות הצבא; אך היא תהיה לכבוד גדול לדעת הקהל העברית בארץ ובחוץ לארץ, להאישים ולהעתונים אשר נתנו את חלקם למאמץ ההתנגדות ומעשי הרודנות הממשלתית, ולכל החברה שלנו כולה — וזו חשובה ודאי יותר מן השליטים הגדולים, אשר באופן תיאורטי הם אך ורק "משרתיה הנאמנים" של החברה. וטוב מאד, שהפעם זכתה בנצחון האבטוריטה של הקהל ושל דעת הקהל; שבהתנגשות בין בן גוריון, האלוף והצנזור מצד אחד לבין דעת הקהל מצד השני — לא יד המשטרה והמשטר היתה על העליונה.

ג.

אין שום ספק, שלאנשי מפא"י יש תיאבון רב להקים שלטון של מפלגה אחת, כלומר להקים שלטון טוטאליטארי ופאשיסטי. בטבעו, אם גם לא בשמו. אין שום ספק, שמפא"י עשתה מאמצים רבים, כדי להגשים את מטרתה זו. מפא"י למדה על פה את רשימות אמצעי הפאשיזם העיקריים, הרשומות בכל הספרים הדנים בשיטת הפאשיזם ובכבוש השלטון על ידי הפאשיזם. השתלטות על הצבא, המשטרה והבולשת, כבוש כל עמדות המפתח במנגנון הממשלתי, פקוח מלא על המפעלים הכספיים, המסחריים והתעשייתיים מצד אחד ועל האגודות המקצועיות מן הצד השני — אלה הן מטרות הביניים, אשר זכו לתשומת לבם המלאה ביותר של אנשי מפא"י. וכמובן, הם לא שכחו אף לרגע את ערכן של תקנות לשעות חירום, של הנשק הפסיכולוגי ששמו מעצר אדמיניסטרטיבי, של גזילת הכבוד האיש של מתנגדיהם, ושל ההשמצה. הם לא שכחו גם את הצורך להשתלט על כל מכשירי התעמולה וההסברה, גם במובן הנגטיבי (על ידי הצנזורה הפוליטית) וגם במובן הפוזיטיבי (על ידי מונופולין של המפלגה האחת על המכשירים האלה, או לכל הפחות על ידי פיקוח של מפלגתם על המכשירים הללו, מה שמספיק ברוב המקרים).

הכשלון החמור, שנחלו השלטונות בפרשת חמשת העצורים, הוכיח, שלמרות כל מאמציו של בן גוריון וחבריו ישנם בשיטת הרודנות "שלנו" לקויים רציניים. אין בכוונתי להזכיר את כל הליכי קויים הללו, אך יש ביניהם אחדים, שבתנאינו

כל זמן שקיימים בתי סוהר, אין זה משנה בהרבה, מי מאתנו יושב בתאיהם. ג'. ב. שאו "אימרות למהפכנים"

א.

ביום החמישי זכיתי לרגע של שמחה וגיל. באו ידידנו הטובים, עצורי בית שאן, וקבלנו אותם באהבה. ויתר הפרטים של הפגישה הזאת אחרי החדשים של מעצרים, וגם מצב הרוחות, היו דומים לגמרם לכל ה"פגישות" מימי שלטון הדכוי הבריטי, שבהן השתתפתי לפעמים בתור מקבל פני השבים.

ודאי, זאת ההזדמנות המתאימה להזכיר את פרשת "אלטאלנה" לכל פרטיה. זהו גם הרגע הנכון להזכיר לצבור את ההיסטוריה של המעצרים הפוליטיים הראשונים במדינת ישראל, על כל פרקיה המצחיקים והמעליבים, המגוחכים והדראמטיים גם יחד.

כל הפרשה מלווה שלשלת משונה מאד של הרעות והסברות רשמיות כמעט מדי שבוע בשבוע, ולפעמים אף פעמים בשבוע, שמענו ממקורות רשמיים וחצי רשמיים הודעות על סיבות המעצר (או המאסר כביכול), על ביסוסו החוקי, על תנאי שחרורם של העצורים לעתיד לבוא ועל תאריך השחרור. לפני כחודש ימים כתבתי על הסתירות הללו, והן רבו מאז, בפרט בקשר עם ה"צו על תנאי" והמשפט בבית הדין העליון לצדק, ובקשר עם הופעתו של האלוף מן המטה, שהעיד במשפט שהוא מה שהעיד. כמובן, גם ההודעות המאיימות שלו, שהושמעו בהזדמנות ההיא, לא נתאמתו; ושחרור העצורים כעת מכחיש באופן דראסטי ביותר את עצם הודעותיו של האלוף, שכחתי מה שמו.

זכרונות אלה וסתירות אלו אינן מוסיפות כבוד לממשלת ישראל הזמנית. ברי, שאחרי הימים האיומים של מעשה "אלטאלנה", ובהשוואה אתם, לא היתה רצינות יתרה במעשה בית שאן. — אך לא פעם ציטטתי כבר את דברי קארל מארקס: זה טבע ההיסטוריה, שאחרי מאורע טראגי בא ההמשך של אותו מאורע, והוא כולו קומדיה או אפילו פארסה. ודאי, אחרי שלשים קרבנות אלטאלנה דרוש היה משהו פחות רציני, וצורך נפשי זה בא על סיפוקו על ידי התנהגותם של המוסדות הרשמיים, על כל הסתבכויותיהם, מצד אחד, ועל ידי קור רוחם של העצורים — שישבו רק בגלל זה, שהמומחה הגדול לבריחות מבתי הכלא, יעקב מרידור, החליט הפעם שלא לברוח — מצד שני. במעצרי ללא סיבה זה ונוכח עלבונות ללא הצדקה אלה התנהגו הקרבנות ביתר כבוד מאשר צורריהם.

ב.

המלחמה נגד מעצרים הבלתי מוצדק של החמישה היתה הפעולה המדינית הראשונה של תנועות החרות. מובן מאליו, שבמלחמה זאת השתתפו גורמים רבים בארצנו, שלא נכנעו לדיקטטורה של בן גוריון, או לכל הפחות לא נכנעו לה ללא שיוור. בהתפתחות העניינים הפכה המלחמה נגד מעצר החמישה מלחמה נגד תקנות החירום עצמן ונגד שיטת המעצרים האדמיניסטרטיביים, ובסופו של דבר גם נגד הצנזורה הפוליטית. ומאחר שאופי המלחמה נתחלף ונתרחב, היה על גורמים

„אחיכם מכל קצוי הארץ מבט

ממעמקי ההצער הע
העברי קמו פורצי
מוחצי האויב, עולי
הרגע האחרון לחיי
נשמע: בכי נהי לתמו
חדוה ושמחה נשמ
הקדושות והטהורות

רצועות אבות שכולים על קברות בנים מנצחים

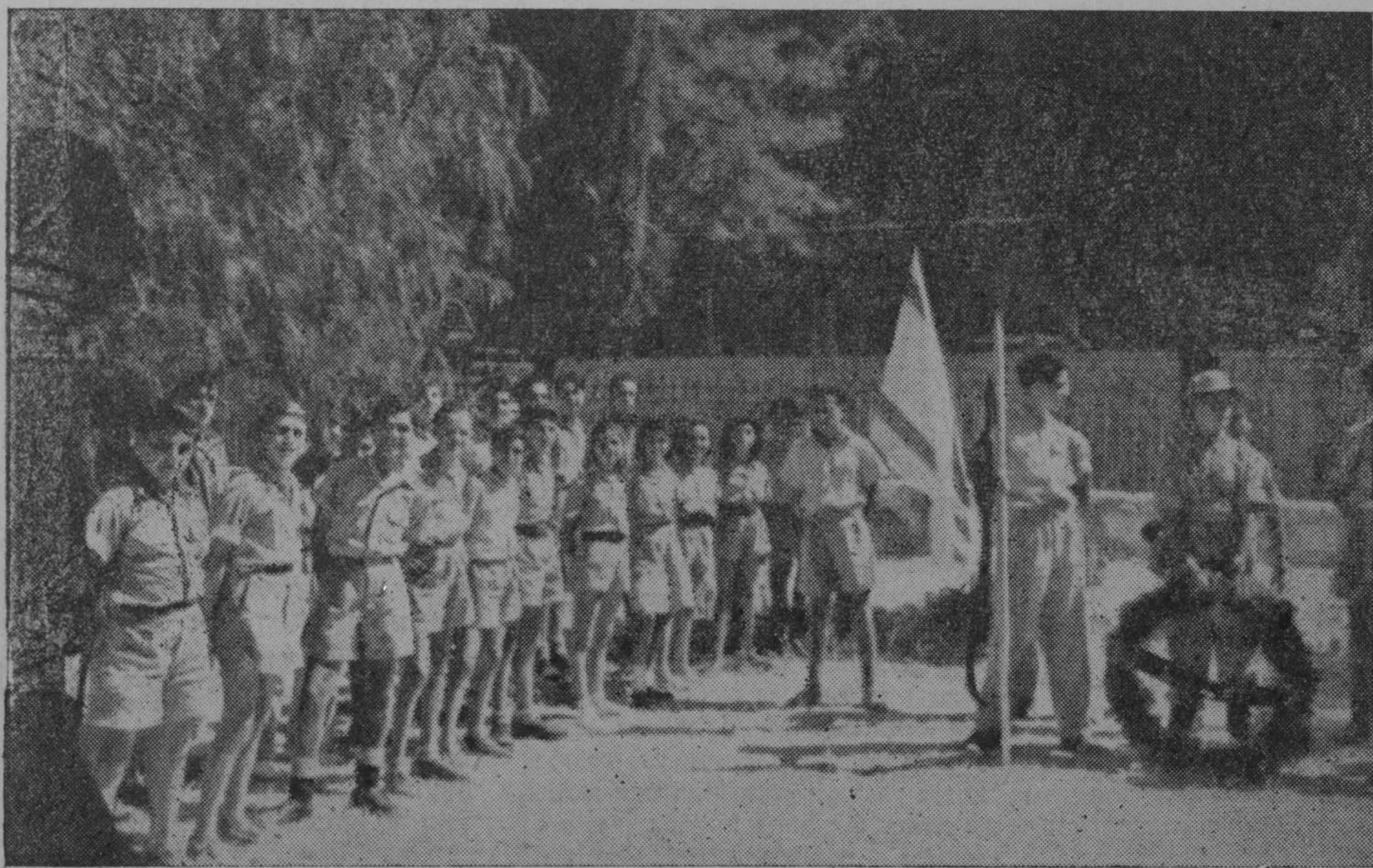
כבוד אחרון לחברים לנשק

ר ים ל כם - ק ם ו ה י ה ח ז ו נ כ ם !

מת'חדים עם נשמות בנים גבורים

ממעמקי האבל
בצרים של האויב.
דום. השרים עד
לעל כן לא עוד
ים. קול רנה וקול
גם בנשמותיכם
בנשמות אבותינו.
מדברי מנחם בגין בצפת

הולכים בעקבות גבורים...

ר ש ו מ י א נ ב

מרידור וג'יילס

יעקב מרידור, אחד מעצורי בית-שאן, אמר במסיבת העיתונאים, שהוא נבהל כאשר צבא יהודי פתח באש על חיילי אצ"ל על יד כפר ויתקין. הוא הודה, שלא האמין באפשרות כזאת...

והבריטי ג'יילס, ראש הסי. איי. די. לשעבר, אמר לפני עזבו את הארץ לעוד נודע: תואיל בטובך לשלוח לי ללונדון את טופס חוקי החרום הראשונים, שתוציא ממשלת ישראל.

ובכן, מי הכיר יותר טוב את אופיים של שליטינו?

עיני אנגלי... פקח

מר אלסטון, המפרסם את מאמריו תחת כותרת "בעיני ידיד אנגלי", מקלקל לנו את דעתנו הקבועה והברורה על האנגלים ועל יחסם לעניינינו. לפעמים הוא מוצא באמת שפה ידידותית. אבל, אם כבר נמצא ידיד, חבל על שאין מנצלים אותו כדבעי.

במאמרו האחרון כותב מר אלסטון: "דומה, כי ממשלת ישראל החליטה להשאיר לפי שעה את היזמה לאו"ם. זו היא מדיניות מפוקפקת..."
אולי יזמין שר החוץ שלנו את מר אלסטון כיועץ למדיניות החוץ?

עצה למאלאים

עצם העובדה שתושבי מאלאיה מדוכים אים; והמדכאים הם מדכאינו מאתמול ורוצי-חינו היום,

ושהם, המאלאים, משתמשים בשטות המלחמה נגד הבריטים שאנו יצרנו, מעוררת בנו סימפטיה עמוקה אליהם. ומובן מאליו, שאנו מאמינים, שכמונו גם הם יצליחו.

ולכן הננו מיעצים להם: ידאגו נא בעוד מועד שגם עליהם לא תעבור כוס "אלטלנה"...

המסגנן שעמד בבחינה

זעקתם של "אנשי הרוח" בארצנו, שה-הממשלה מזניחה אותם, לא היתה לשוא. נתבשרנו, שאביגדור המאירי נתמנה למסגנן הראשי במוסדות הממשלה. יש לציין, שהמנוי הנ"ל הוא בהחלט במקומו. אביגדור המאירי הוכיח ביצירותיו לא רק שהוא בעל סגנון מזהיר, אלא שהוא גם יודע להתאים את הליכותיו לסגנונו המוסרי של המשטר. כשבועיים לפני מינויו סיכם בכתב את השקפותיו על תקופת-תנו, וכאילו ניחן בחוש הנבואה (או בידי-עה מוקדמת ממקור מוסמך) ראה צורך להדגיש, שחופש הכתיבה אין פרושו שלכל

אחד מותר לכתוב על הכל, בהתאם להשקפותיו. על מוסדות השלטון להרשות רק את המועיל ולאסור את העלול להזיק, ומובן מאליו, שהפוסק האחרון בבעיה המסובכת של "מועיל" ו"מזיק" יהיו השליטים עצמם.

אכן, ראוי הוא מר המאירי למשרה ממלכתית זו.

הסתה למרד או ל"מלחמה"?

"עכשיו מותר לגלות" — זה הוא הנוסח המקובל בהודעות הרשמיות למחצה, כאשר מספרים לצבור דבר-מה פיקנטי, לא-חר שהדבר ידוע מכבר לכל. כרגיל עושים זאת, לא כדי לשבור את רעבונו של הקהל לאינפורמציה, אלא כאשר הדבר נחוץ למפרסם עצמו.

ובכן, מר ברנרד מפי"מ יצא לספר מה "שעכשיו מותר לגלות":

שמפא"י גורמת להם צרות.

מפא"י מבודדת אותם. אפילו ציוני-לינג ובנטוב מבודדים בממשלה, וזכותם היחידה — הוא להשתמש במשכורת ובכל הנוחות העומדת לרשותו של שר בישראל.

מפא"י אחראית לא רק לכך, שהיא הניגה ראשונה את השטה למנות לכל המש-רות את הקרובים למלכות, אלא היא-היא שהכשילה גם את ציזלינג ובנטוב ואנ-סה אותם לנהוג ככה גם הם...

מפא"י לא נתנה להם כמעט דריסת רגל בצירויות המרובות לחוץ לארץ.

מפא"י מעיזה לבדות, שמפי"מ אינה "נאמנה" למדינת ישראל.

מפא"י גרשה את ישראל גלילי והוא, המסכן, נאלץ עכשיו לערוך גלות במלונות המפוארים של צ'כוסלובקיה.

מפא"י רודפת את "מציל המדינה" — פלמ"ח.

מר ברנרד מתחיל בדברי תרעומת והצטדקות וטוען:

"אך מגוחכת וחסרת טעם היא הטענה על העדר "נאמנות" למדינת ישראל מצד מפלגת מגינים ומפלגת מתיישבים כמפלגתנו. על העדר "נאמנות" זו עוד יתלוצצו המונים רבים באסיפות בחירות — אם זהו דווקא רצונה של מפא"י."

מתרעומת עובר מר ברנרד לדברי הא-שמה:

"להקים צירות במדינת הפועלים הראשונה ללא מבשרי ההתקרבות אליה — זו מעילה באימון והשתלטות-סתם על עמדה מדינית בלי לשים לב לזכויות, לעקרונות ולמוסר ציבורי אלמנטארי.

נגד "השתלטות סתם... בלי לשים לב לזכויות, לעקרונות ולמוסר ציבורי" ודאי שיש להלחם.

וכך באה הכרזת המלחמה:

ק ו ל ה ח ר ת

(רשימות מיום השנה לעולי הגרדום) 2. בתא המות

1. בדרך

"חבריא, נבקר בעכו, במבצר!" הפריע מישהו את הדממה. מובן, שהסכמנו מיד בכל לב. המכונית פנתה שמאלה, לכיוון בית הסוהר. את ענו עזבנו לפני קרוב לשנה, אחרי שהאסירים הערבים התנפלו עלינו, ובאותו יום כשבחוצות תל-אביב רקדו היהודים משמחה על בשורת החלוקה, הועברנו אנחנו ל"מרכזיה" בירושלים... כלום לא נשתנה בצורתן החיצונית של החומות. אפילו השלט הישן, בשלש שפות, נשאר במקומו כתמוז' שלשום... בפנים השער עומדים שני שומרים עברים הפעם, ואינם רוצים לפתוח את השערה "מורה-הדרך שלנו עסוק כעת, ואינו פנוי לקבל מבקרים" — אומרים לנו.

בבוקר י"ב מנחם-אב תש"ח יצאנו קבוצה של חיילים, מאחד המחנות בארץ, כשפנינו מועדות לצפת עיר הקודש, מקום מנוחת עולמים של גבורי הגרדום. הטנדר נוסע במהירות ודממה שוררת בתוכנו — הן אחדים מבינינו היו תושבים ותיקים של המבצר שהובקע, והם מהרהרים כעת בעכו הארורה, שניתקה את פתיל חייהם של אחינו הלוחמים וסגרה אחרי בריח וסורג לוחמים אחריהם, תוך נסיון לדכא ולחסל לעולמי עד את בני יהודה המתמרדים. המכונית דוהרת, ומחשבותינו עפות חזרה אל הימים ההם, לפני שנה. רק שנה עברה? ואנו חשבנו, שחלפו שנים רבות, אולי דור; ואולי רק קראנו בספרי היסטוריה על פרשת הגבורה, כשגבורי הגרדום ניצחו את המוות בשירתם? אכן, לפני שנה, כשהם הועלו לגרדום, ואנו נרדפים היינו מכל צד ועבר, לא פיללנו, שרק שנה תחלוף ונזכה שחלק, אמנם חלק קטן של רעיוננו, שלמענו עלו אחינו על הגרדום ונפלו בשדה הקרב, יוגשם. אך בלב שור-כנת עדיין המרירות. משטר הלך ומשטר בא, כובש סולק וממשלה עברית קמה — אולם חוקי החירום של הכובש שסולק במקומם עומדים.

"מורה-דרך?", מתפלא אחד, "מי ביקש מכם מורה-דרך? אנחנו תושבים ותיקים של המבצר, ונוכל לשמש לכם מורי דרך בין חומות הכלא או במרתפיו!"
אחרי שיחה קצרה עם הקצין הממונה, נפתח הפעם שער קטן, ואנו נכנסים אחד אחד — בני גוד לפעם הקודמת, כשהובאנו כבולים במכוניות ולכבודן נפתח השער הגדול... אנחנו דורכים שוב על אדמת המבצר, ספוג הדם והדמע. הנה הגשה המקשר את החצר החיצונית עם בנין בית-הסוהר.

בשולי „חרות“

לפקידי השלטון ומה גם לגדולים העומים דים בראש חיי הצבור; אצלנו יהיה כל „ענשו“ של פקיד על כמה שגיאות חמורות, שיעבירו אותו למשרה אחרת, ועל פי רוב למשרה גבוהה הרבה יותר; אצלנו מפלגות וכיתות שונות מטשטשות ענינים רבים כל כך; אצלנו היה צורך בטרחה ובמחאות מרובות כל כך ובמצב שהיה מנקר את העיניים, עד שנתעוררו המוסדות המוסמכים לערוך חקירה בענין „קדמה“, ולאחר זמן רב כל כך עדיין לא הובאו תוצאות החקירה לידיעת הציבור.

האין סופר „הארץ“ חולה בחוסר סבלנות? האם קשה לו לחכות עוד איזה... שנה, או, כמו שהתבטאו הרומיים: אד קאלנדאס גרעקאס?

קפיצתו של שר החוץ

מר שרתוק פנה בהצעת שלום למדינות ערב והעתונות העברית קידמה צעד זה בתרועות. הנה אנו המנצחים מפגינים בזה, שעל אף יכולתנו להמשיך בנצחונות הרינו בוחרים בשלום. בזה אנו מוכיחים לעולם הזר, שאנו שופים לשלום, ומעמידים את הערבים במצב בלתי נוח, כי סרובם יוכיח את תוקפנותם וזה ירים את קרננו. אנו חולקים על דעה זאת. הצעת השלום של שר החוץ שלנו היתה משגה ענקי. והנה טעמנו:

1. סרוב הערבים להצעתו של שרתוק יוכיח לעולם, שהערבים עודם רחוקים מלראות את הקרב כנגמר לרעתם. העומד להפסיד — אינו מסרב להצעת שלום.

2. אם ימצא בין הערבים אחד לא-טפוש (והידיעה האחרונה היא שכבר נמצא כזה — עבדאללה), אזי הוא לא יענה בסרוב עקרוני, אלא יעמיד תנאי שאנו לא נוכל לקבלו ואז יהיה הרושם הפוך:

לא הערבים יהיו המפריעים לשלום אלא אנו, המסכימים להמשיך בשפיכת דמים רק מתוך „עקשנות“.

הנה עבדאללה כבר מציג תנאי מוקדם לשר חות שלום:

החזרת „הפליטים“ לארץ.

וכמה שלא נראה אנו כהגיוניים את כל הנמוקים שלנו נגד החזרת הפליטים — הרר שם בכל זאת יהיה שלא לטובתנו. יצא, שלא הערבים מפריעים לשלום, אלא אנו.

וזאת היא טעותו החמורה של מר שרתוק. ואם אנו סבורים שטעותו זאת לא תטריד אותנו הרבה זמן, אזי לא מפני שאין היא חשובה, אלא מפני שבהכירנו את שר החוץ שלנו, יש לבטוח בו:

בזמן הקרוב ביותר הוא יספק לנו איזו שהיא המצאה אחרת שתשכיח מזכרוננו את השגיאה הזאת, אבל בינתיים השגיאה היא חמורה ואת החשבון ישלם לא מר שרתוק מכיסו, אלא עמנו.

הוא אינו מסתפק בקטנות. כל צעד שהוא עושה מכוון רק לגדולות:

הייתכן, שנסיעה לחיפה תמשך שעתיים? ובנטוב לוקח על עצמו את הטרחה לד-אוג לכך, שנוכל להגיע לחיפה בשלשת רבעי שעה ברכבת התחתית!

הייתכן, שאי-אפשר יהיה לנצל את החופשה לשם טיול לעקבה? ובכן, מתכונן בנטוב לזכות אותנו ב„אוטוסטרדה“ ממתן לה לעקבה.

ומה נעימה תהיה אז הנסיעה לארכה של ארצנו!

ומה בינתיים מחיר החמאה?

ואיך מאזנת את תקציבה אשתו של חייל, שנשארה בבית עם שני ילדים והיא מקבלת רק 23 לא"י לחודש?

על כך אל תבואו בטענות אל בנטוב. תפקידו לדאוג לעבודה ולא ללחם.

חוסר סבלנות

יש עתונאים המצטיינים בחוסר סבלנות מבהילה. סופר „הארץ“ לעניני תעופה דן על בעיות התעופה, ובהזכרו בענין הא-ניה שנרכשה ע"י מר מאירוביץ בשם הסוכנות, הוא אומר:

קל לשער, מה עלול לקרות בארץ-ישראל, אם לא ינקטו מלכתחילה צעדים למנוע את השגיאות, שנעשו במדינות אחרות. כי אצלנו עקרון האחריות עדיין לא נקבע אף

„אך נדע גם להשיב מלחמה שערה ליריבים מבפנים. הגענו ל„קצה של הצעה“. ההזמנה להופעה מאוחדת של תנועת העבודה במדינה, בצבא, בחיים היישוריים, במנגנון ובזירה הבינלאומית נדחתה לחלוטין. במקומה הופיעה שיטה המכוונת לבדודנו, צמצום אחריותנו ואף דחיקת רגלנו מהממשלה עצמה. אם הוכרזה עלינו מלחמה — גרים את הכסייה“.

„ממשלטי צבא ההגנה לישראל, דרך שדות ההתיישבות העובדת ועד לעורקי העיר ופרוריה הנידחים נעלה את הכוח ההמוני הגדול, שבלעדיו אין הסתדרות עובדים כללית ואין ציבור חלוצי בארץ“.

האין בכך משום „הסתה גלויה למרד“ או לפחות „תקיעת סכין בגב האומה הנלחמת על קיומה“?

אלא יתכן, שהכוונה היא למלחמה מסוג „המלחמה“, שניהלו בשעתם נגד הבריטים — ול„מלחמה“ כזו אין לחשוש.

ידאגו אחרים ללחם

לא לחנם מוצאו של שר העבודה מר בנטוב מחדר המערכת. בעוד שחבריו צריכים לחכות במשרדיהם בכליון עינים, עד שהריפורטר ירחם עליהם וישאל אצלם על פעולותיהם, יודע הוא איך לסדר את הענין העדין של „פובליסיטי“.

עו ל ה מ נ ה ד מ ה

למצעד האבל לקברות הקדושים. מתראים חברים ואחים לנשק ולמאסר, שלא התראו זה זמן רב... והנה מסתדר המצעד. בראש נושא בחור מקומי את הדגל, כשמימינו צועד החצוצרן, אחד מפורצי הכלא, שמאז הפריצה נשאר „תושב“ המבצר, ומשמאלו אחד הבורחים. המפקד ניצב דום לפני הדגל וסוקר את השורות. מה רב-גווניות הן השורות: יושבי הכלא, חיילי אצ"ל מירושלים, קצינים, סמלים וטוראים מצבא ישראל, ונוער לרוב. והנה זו המצעד, והנה אנו בבית הקברות. בני המשפחות השכולות נופלים על האבנים הקרות ומבכים את גבוריהם, השוכבים כאן מנוחת עולמים. המפקד ניצב דום על יד כל קבר וקבר. דומיה מסביב. המפקד אומר קדיש — וכל מלה ומלה חותכת ופורצת פנימה, עמוק, עמוק ללב הספוג דם ודמעות. המפקד מדבר. הוא מבשר להם, לגבורי הגרדום, את הבשורה הגדולה, שלמענה הוציאו את נשמתם בשירה. המלים יוצאות מקרב לבו, לב אב שכול מבניו גבוריו, והן עולות ועוברות הרים וגבעות, ימים ומדברות, מבשרות לעולם כולו את הבשורה: קרבנכם לא היה לשוא! מדינתנו קמה ותהיה. אמנם רבה עדיין המלחמה לפנינו, אולם אנו ננצח. נשבעים אנו על חרות ירושלים, על חרות הארץ כולה. אליעזר

אחד מראה על מקום המנהרה, שחברי ה„הגנה“ גילוה למנהל הבריטי לפני שנים מספר. בחדר הראשון, מקום הרשמת האסירים, מקבל את פנינו בחור צעיר וצרור מפתחות בידו — היה זה „מורה הדרך“ שלנו במבצר הסבל. לראשונה אנו מבקרים את חדר התליות. דלת גדולה של ברזל נפתחת לפנינו, ואנו צועדים בתוך החדר, שבו קיפחו את חייהם גבורי הדרור. דממת מות שוררת בתוכו! ביום זה לפני שנה, צעדו באותו חדר שלושה צעירים, שחזו חזון ולא ראוהו בהתגשמותו...

אחת אחת עוברות לנגד עיני תמונות העולים לגרדום, כששירה פורצת מגרונם. הד השירה תלוי ועומד בחללו של התא, והוא מספר את פרשת המחתרת והתליות, הסבל והעינויים, החטיפות והרדיפות. קריאת חופש עצומה עולה ובורקעת מדממת המות השוררת בחדר. אכן בזכות אלו שניצחו את המות, צועדים אנו, אחיהם לסבל ולמלחמה בצעדי חופש וגאון בבסטיליה הבריטית לשעבר.

3. על יד קברות הרוגי מלכות

צפת בירת הגליל; פאר מימים קדומים, היא בדרך כלל שקטה. אולם היום הכל שונה. מכריות מביאות חיילים וחיילות, אזרחים ונוער,

„ ח כ מ ת ה מ ס כ ן ”

א.

בשנת תש"ה מלאו חמישים שנה לפעילותו הספרותית של הפרופסור חיים צ'ר-נוביץ, הידוע בכינויו הספרותי „רב צעיר“. לרגלי מאורע זה קם „ועד יובל“, שהציג לעצמו את המטרה להוציא את „כל כתבי רב צעיר“. אמנם חמישים שנות פעילות ספרותית, אמנם שבעים שנות חיים, אבל עדיין „רב צעיר“. ללמדך, שאין צעירות ענין של גיל בלבד.

לפנינו כרך, מ„כל כתבי רב צעיר“, כרך המכיל „מסכת זכרונות, פרצופים והערות כות“. הכרך מחולק לשניים: א. חכמי אודיסה; ב. אישים וסופרים. ספרו זה הוא מטובי ספרי הזכרונות, שהופיעו בספרות העברית. המחבר יודע לשלב את זכרונותיו תיו בתיאור האישיות הנידונה. לפנינו גא-לריה של אישים, והמחבר שלנו מוסר דיו-קנו (כרקטריסטיקה בלע"ז) של כל אחד, כשהוא משולב בזכרונותיו של הכותב. בקראנו את ספרו זה של רב צעיר, אנו נזכרים בספר ה„אישים“ לנחום סוקולוב, אלא, שנ"ס אינו מוסר את המיוחד במינו, את המבדיל. נ"ס מוסר את המשותף, ולכן האישים שנ"ס מתאר אינם נבדלים כמעט איש מחברו. במובן זה נבדלות לטובה הכ-רקטריסטיקות של רב צעיר. זה האחרון מבליט לא את המשותף, הכללי, כי אם את הפרט, את המבדיל אישיות מחברתה. יש לו לבעל הזכרונות שלנו הכשרון להציג לנגד עיני הקורא דמויות של אישים חיים. לא על כל האודיסאים כתב רב צעיר. חסרות אצלו דמויותיהם של אוסישקין, וצ'רניחובסקי ז"ל וגם דמויותיהם של קלויזנר ונחום סלושץ, יבל"א. גדולי אודיסה, שעליהם כותב רב צעיר, כבר שבקו חיים לכל חי, ועליהם הוא מותח חוט של אהבה, אם לא למעלה מזה. ובנידון זה אין הוא מבדיל בין העסקן המתבולל בעל ה„השקפה“, התמים באמונתו בכח „הזא-קאן“ (החוק), לבין אחד העם מזה וז'בו-טינסקי מזה. רב צעיר הוא פאטריוט נל-הב של אודיסה, ופאטריוטיותו הלוקאלית הזאת מבצבצת מתוך דבריו על גורל האי-שים ועל יצירותיהם: מנדלי יצר את יצי-רותיו הגדולות, עם הגיעו לסף הזקנה ולאחר שעשה את מושבו קבע באודיסה... תקופת היצירה של אחד העם, שנמשכה בעצם ט"ו שנה, היתה כמעט אך ורק באו-דיסה, ולאחר שאחד העם השתקע בלונדון, נפסק מעין היצירה שלו... אמנם לא רק „לונדון“ גרמה לכך, אלא גם עסקי התה וצרת הבת; בדברו על ביאליק, מציין רב-צעיר, שהוא אוהב את ביאליק הצעיר, אשר כתב את שיריו הנצחיים בשנות שהותו באודיסה... ביאליק של אחרית ימיו, שהשתקע באר"י ונהיה דבר הדור, אינו חביב יותר על רב צעיר... דובנוב

היה איש המלחמה הצבורית מתוך ישיבה באודיסה... אבל רב צעיר מוכרח לציין, שכוח היצירה ההיסטוריוגרפית של דובנוב התעורר בו, מאז העתיק את מקום מגוריו מאודיסה.

חכמי אודיסה לא היו מקשה אחד במו-בן אידיאולוגי. המשותף לכולם היה ביסו-דיות, בשרשיות, זו שחסרה לאסכולת ווארשה. מכאן, שאודיסה היתה המרכז הציוני והעברי לגלות רוסיה. הלא ציונים — כמרגלית, דובנוב, מנדלי, — לא היו שונאי ציון. רב צעיר נוגע בקצה עטו בניגודים שבין חובבי ציון עם לילנבלום בראשם לבין הציונים הרוחניים ו„בני משה“ עם אחד העם בראשם. בפולמוס זה הוא ספק נוגע וספק אינו נוגע. והוא הדין בנוגע לפולמוס שבין הציונות הרוחנית והציונות המדינית. את הניגודים שבין הרצל לבין אחד העם משווה רב צעיר לניגודים שבין הבעש"ט והגר"א. עד כדי כך. בעל הזכרונות שלנו, שהיה בשעתו תלמיד אחד העם ועכשיו הנהו ציוני מדי-גי, רואה בניגודים אלה שבין שני גדולי ישראל, אסון לאומי גדול.

בקראנו את זכרונות רב צעיר, אנו נז-כרים במימרא „אין נביא בעירו“. אנו מביטים עכשיו ביראת כבוד עמוקה על חכמי אודיסה. לנו ישנה פרספקטיבה של זמן ושל מקום. ברם, בעיר מגוריהם לא היו גדולי אומה אלה חשובים כלל.

כך, למשל, בתקופה שבין פינסקר לבין אוסישקין היה ראש הוועד של חובבי ציון אברהם גרינברג. שיחקה לו השעה באספת דרוזגניק הידועה, לאחר מותו של פינסקר, ובחרו בו לנשיא, כתריס מפני השפעת אח"ה והחפשים בדת, מפני שהיה איש חסיד, מן האדוקים, גבור, ובכלל מה שקוראים „יהודי יפה“. אדם זה ביטל בלבו את הסופרים, כפי שקראם „די שרייבער-לאך“, והביט מגבוה על „המלמדים“, המס-תובבים בועד של אנשי המעשה שלו.

מילא, בחיבת ציון שרר הקו של מע-שיות. אבל מה היה בחברת „אחיאסף“, פרי יצירתו הרוחנית של אחד העם?

בעלי אחיאסף, תלמידיו לשעבר, מכיוון שנעשו בעלי-בתים שלו ועליהם היתה פר-סתו, התחילו להתיחס אליו בגסות, כפי שהתאונן מ"ז לפניו באחת מאגרותיו, וכל הקורא שם בין השורות יגלה כמה דב-רים מכווערים ומכאיבים, שאינם כלל לכבוד לחבריו ולתלמידיו.

וכיצד ביטלו וביזו אנשי המעשה את אישי הרוח, אפשר ללמוד מן האפיזודה הבאה: הדבר קרה באסיפה הכללית של „חובבי ציון“.

זאב גלוסקין, שהיה מחסידיו המושבעים של אחד העם, קם ואמר ללילנבלום בפני כל עם ועדה, שמכיוון שהוא פקיד העובד בשכר

— ועל כן אין לו זכות דעה כלל. הדבר היה באמת משונה, לילילנבלום, שהיה אחד ממיס-די הוועד ורוח החיה באופני עבודתו, לא היתה לו דעה מכרעת, לא באסיפות הכלליות וגם לא בישיבות הוועד הפועל של „חובבי ציון“, אלא דעה מיעצת, מפני שהוא מזכיר בשכר... לילילנבלום קיבל את היסורים באהבה וכדבר המובן ממילא, שמכיון שהוא פקיד, בדין הוא שלא תהא לו דעה. זה היה מן המוסכמים בין חו"צ של אז, להבדיל מן זמננו...

ואת היסורים האלה מידיהם של דיקט-טורת גבירים, תקיפים ו„בעלי טקסה“, קיבל על עצמו לא רק לילילנבלום הענוו, שפל-הרוח והנחבא אל הכלים, אלא אפילו אחד העם, האריסטוקראט ברוחו, החדור הכרת ערך עצמו במידה מרובה.

מה פלא, אם איש-הרוח השתדלו להס-תדר מחוץ לספרות. ובחשבונו אחרון נמ-צאה התרבות הלאומית שלנו מפסידה הפ-סד שאין לו כפרה. אישי רוח כאחד העם וכביאליק קיבלו עליהם את הדין והשתד-לו להיות סותרים ואנשי מעשה.

בכלל היה אחד העם רגיל לראות את עצמו, אף כשנעשה סופר, כאילו הוא „בעל בית“ ולא חלילה כסופר. זוהי השקפת ה„וולנינים“, שהספרות היא מלאכה שפלה ובטלנות! סופר, מלמד ומקבל — כולם בחזא מחתא מחתינהו. אחד העם ואחריו ביאליק, שניהם לא השתחררו כל ימיהם מהשקפה זו וקבלו עליהם את פרנסת הספרות בקושי, כעין „גזירה“ מן המזל, וביקשו תמיד עילה להפטר ממנה, ולפיכך כשאינה המקרה לידם לקיים מה שנאמר „ולא קרדום לחפור בו“ החליפו בשמחה את כתר הספרות בכתר המסחר.

מצבו החמרי הדחוק של אחד העם הכ-ריחו לעזוב קמעה קימעה את הספרות. אחד העם, אחד מדברי הדור, היה לפקיד בחברת התה של ויסוצקי.

„אחד העם“ — סוכן נוסע למכירת התה של ויסוצקי!

לא היה מוצא אחר. העם לא נתן לו לאחד העם את האפשרות החמרית להת-עסק במנוחה ביצירה הרוחנית. משום כך ניצל את כשרונו הספרותי לכתיבת דינים וחשבונות מסחריים:

— — לי אמר אחד העם עצמו פעם, שההרצאות המסחריות שהוא כותב בשבילם לאחר ביקוריו בסניפים — שזה היה עיקר מלאכתו — מעובדות אצלן בהגיון וסגנון ספרותי כפרקי „על פרשת דרכים“. ואני מא-מין, שאחד העם השקיע בהם את כל כוח הגיונו הענקי ואת כל שכלו החרף.

בעל הזכרונות שלנו, רב צעיר, מתאר את תנאי העבודה של אחד העם בזמן שבתו בלונדון:

עלתה בידי לראות מה שנעשה עם אחד העם, המנהיג הרוחני שלנו, רבה של הציו-

היסטוריה - ועובדות

נקיים ושאלו היו פוגשים את מדינת ישראל בדרך אחרת היה גורלם אחר.

פרצה מגפת מנוסה מהארץ הזאת. אי אפי שר היה לעצור בעדה, היא גרפה לתוכה מאות אלפים, עקרה אותם משורש, פינתה כפרים וערים, שינתה תכלית שינוי את פני הם של חבלי ארץ שלמים.

הנכם מבינים, קוראים תמימים? עכשיו יגויסו כל דורשי הרשומות וחוקרי ההיסטוריה, כדי לקבוע איך זה "הגיה מחביון הזמן..."

והלא אפשר לחסוך במאמצים ובהוצאות ולמצוא הסבר פשוט, ידוע ומובן לכל, בקורותיו של כיבוש אחד!

אנו מבינים, שקשה היה לשרתוק להודות בזה, מפני שזה היה מתפרש בערך ככה:

שהעומדים בראש מלחמתנו אינם מבינים דברים מאד חשובים;

והמבינים את הדברים החשובים מאד — להם לא ניתנת דריסת רגל בהנהלת מלחמתנו. ומחשבות כאלו הן מאד מסוכנות.

של כבוד ותהלה. כלום חשב מי שהוא לדאוג גם לפרנסתו?

מה היו התנאים, שבהם חי ביאליק, גדול משוררי האומה?

היה דר מאחורי האולם ולמטבח של ועד חובבי ציון בחדר קטן וצר עם כניסה דרך המטבח, כמעט בית אופל, שחלון אחד אטום נשקף ממנו לכותל שכנגדו; ה"דירה" הזאת היתה שייכת לוועד, אבל מכיון שלא היה לו בה צורך, השכירה בהשתדלותנו ב"חצי חנם" ל"המשורר". הוא היה יוצא ונכנס לפרקים לאולם הוועד לאחר הישיבות, כשה"גדולים" כבר הלכו להם ולא נשארו אלא ה"נמושות" לילנבלום, זלמן אפשטיין, דרויאנוב, בן עמי ועוד מא"ש. — במקום גדולים לא עמד, כי לא היה חבר הוועד, אע"פ שכבר עמד אז במיטב כח אמנותו.

ביאליק הרגיש במצבו זה, אך שתק. ורק כעבור שנים התפרץ פעם כהר געש והביע את כל מרירות לבו:

לאחר כמה שנים, כש"גדולי" אודיסה הע" שירים והמנהיגים קבלו את פניהם של חכמי אודיסה לרגלי איזה מקרה — — — וכולם הרימו על נס את ביאליק וחלקו לו מלוא חפנים כבוד ותהלה, יצא פתאום ביאליק "מכליו" והתחיל לחרף ולגדף את כולם וצועק: "אין אנו זקוקים לכם, לא לכבוד שלכם ולא לכסף שלכם, אתם כולכם כחרס הנשבר בעינינו". זו היתה התפרצות, שיצאה מלב כואב, שמשמעותה היתה: בשעה שהייתי זקוק לעזרתכם הרוחנית והחומרית לא שמתם אלי לב, עכשיו שאיני זקוק לכם עוד, באתם להתכבד בכבודי!

כזה היה גורלם של אנשי הרוח שלנו ב"עיר התרבות" אודיסה. ואין בדברים אלה משום זכרונות בלבד — אקטואליים הם הדברים מאד מאד.

באספת פעילי מפא"י מחוץ לארץ נאם גם שר החוץ שלנו.

שר החוץ מודה: "אחת התמורות הכ" בירות ביותר, ובודאי הבלתי צפויות ביותר, אשר נתחוללו בחיי הארץ הזאת, היא נדידת מאות אלפים בני הישוב הערבי מתחום יש"ר אל ומתחום כיבוש ישראל לחלק הנותר של ארץ-ישראל וגם מעבר לגבולות הארץ, לארצות השכנות.

אלא ש"אין הוא יודע" על גורמיה של תמורה חשובה זו:

"...מחביון הזמן הגיח הנחשול הזה של המנוסה הערבית. איש לא שיער אותו. זה ענין לדורשי רשומות, לחוקרי ההיסטוריה, לנ תח כיצד קרה הדבר וכיצד השתלשל ובאי" זו מידה היתה בזה יד לפקודה שבאה מבחוץ ולמזימה לעקור את האנשים. שלא נוכל להתברך שיש ערבים שוכנים לבטח ב...מדינת ישראל; באיזו מידה היתה בזה יד לפחד בפני הצבא הישראלי הכובש ולמצפון האשם של האנשים עצמם, שידעו שהם לא

בטא ביחס לעצמו במרירות: "לכל פינה שאני פונה, אני רואה מתים לפני".

ומעסקי פרנסה של אחד העם, נ. סוקולוב ולילנבלום לעסקי פרנסה של ביאליק.

באודיסה הרחבה, ומכל שכן בין "הגדולים" לא יצאו לו מוניטין כלל, ומי שידע אותו לא ידעו אלא כאחד "הכתבנים", או מהמורים, מורי עברית. — — גוטמן (ש. בן-ציון!) היה המורה ה"ראשי" (ב"חדר המתקן" שיסדו הציונים), וכמדומני שהיה דר בחדר הלימוד כביכול. וזה היה כבר כשנתפרסם במיטב ביחד עם בני ביתו, וביאליק היה המנהל כביכול. וזה היה כבר כשנתפרסם במיטב שיריו, "המתמיד" ו"מתי מדבר" ועוד.

אבל עסקי "מלמדות" לא יכלו לפרנס את גדול משוררי ישראל.

המלמדים קשרו קשר על החדר, והילדים נשמשו אחד אחד. התחיל ביאליק לשלוח ידו ב"מסחר" והמסחר מסחר בגחלים. — — עד שנתבטל עסק הגחלים וביאליק חזר שוב לשקת ולתעניתה של המלמדות, או "הוראת שעה", כפי שקראו לזה בלשון כבוד.

אח"כ נהיה "ביאליק תמיד רודף אחר עסק שיש בו "מלאכת שמים", בית דפוס, הוצאת ספרים, כינוס, מוריה, דביר, כולם שמות קדושים, מעין כותבי ת"ס תפילין ומזוזות". "מזלו גרם לו לביאליק שלא הושקע במ"ט שערי מסחר כאחד העם, מפני שעצם מלאכתו היתה סוף סוף מלאכת שמים, ספרים וספריות, ותורתו היתה אומנתו". מצבו החמרי של ביאליק התבסס רק כעבור שנים רבות. "לבו התפלץ בקר" בו לראות את בת שירתו — בבלויי סח"בות".

אבל כלום חשב מי שהוא מגדולי אודיסה על זה? — — די לו לביאליק בקב הרובין

נות הלאומית ומורה "נבוכי הזמן" שלנו. יצאנו מן הבית בשמונה בבוקר כדי להגיע לסיטי, לבית המסחר, בתשע. הנסיעה היתה דרך כמה מעלות ומורדות, עלית ותחתית של רעש גדול וטילטול גורא של ישיבה או עמידה צפופה — — — עד שהגענו לסיטי. בלשכת המסחר נמסר לו לאחד העם חדר אפל וצר, בלי אויר ובלי אור שמש, שהיו משתמשים שם גם ביום באור החשמל. — — לא היה שם אחד העם אלא אחד הפקידים, שהיה סר למשמעת של איזה "בוס" גבוה מעל גבוה. כשראיתי את אחד העם עומד לפני הדלת של הפקיד הראשי, איזה ג'נטלמן אנגלי ארוך ודק, בעל ראש סגלגל עם סנטר עגול כפול שמונה, ומחכה לתורו עם הניר של דו"ח שבידו, נעשה בשרי חידודין חידודין דין ודמעות זלגו מעיני. אלמלי הייתי יכול לקרוע באותה שעה את "כנסת ישראל" הייתי קורעה.

ברם, בעיניו של אחד העם היה העיקר העמידה ברשות עצמו במובן החמרי. את היסורים בבית וויסוצקי קיבל אחד העם באהבה ובלבד שלא להיות תלוי בחסדי הזולת.

כל מי שידע ידיעה פנימית את אחד העם — — — עד כמה היתה נפשו סולדת להיות סמוך על שולחן אחיאסף ולהיות נצרך לבריות היפות ההן ולהיות סר למשמעתן ופקודותיהן, יבין את מצב רוחו השקט ואת השלווה הפנימית שחזרה אליו, משנשתחרר מדאגות פרנסה והרגיש את עצמו שוב "כבעל הבית".

ואין כל פלא, אם הפרנסה גזלה מאחד העם כמה שנים משנות היצירה הטובות שלו.

הגיעו בעצמכם, כמה יצירות לאומיות גדולות היה אחד העם יכול ליצור במקום הפרו-טוקולים של התה שלקחו ממנו רוב שנותיו! "עם חכם ונבון" לא היה יכול לפרנס את אחד העם, החכם והנבון שבדור, מאיזה מקור פרנסה בדרך כבוד, ולתת לו את האפשרות להוציא לאור את מקורי מחשבותיו, שהיו בלי ספק כמעין המתגבר ונכסי צאן ברזל לדורות כ"מורה נבוכים" הראשון או השני. ההנהלה הציונית, המפורת אלפי אלפים וריבוא רבבות על לשכות שונות, על פרנסים, גזברים, אמר-כלים, הם ומשרתיהם ומשרתי משרתיהם, לא היה סיפק בידה להחזיק בדרך כבוד את אביר הסופרים, גולת הכותרת של הציונות הרוחנית, המורה הגדול והמנהיג של דור ראשון לציונות, והניחה לו להוציא את מיטב שנותיו לבטלה על פרנסה מצומצמת עד שעמו מתה חכמתו.

ובנידון זה לא היה אחד העם יחיד בעמו. וגורל לילנבלום היה גרוע פי כמה וכמה. אחד העם היה לכל הפחות פקיד גבוה בחברת וויסוצקי העשירה. סוקולוב היה מזכיר ועורך מטעם ההסתדרות הציונית העולמית. לילנבלום היה פקיד ב... חברה קדישא דק"ק אודיסה. לדרגה גבוהה מזו לא הגיע אחד מגדולי הוגי הדעות של התרבות העברית החדשה. מ"ל"ל הת-

ירושלים שלי

לי את ירושלים שלי,
 בירת הנצחית של דוד!
 לי רכסך ונגבאי מימך,
 ולי זהב עפרותיך.

אתבתי כל פרח, כל ציץ שינבט-בך
 — אות-נגבתי-הפח ויקוד-האבות-בך!
 אתבתי כל סלע — ראיהוד-הזרות-בך!
 ו"כתל-הדמע" ירמו לי אורות-בך!

תפצתי לגאל כבודך,
 וזיו להזיו לך בסיף.
 צרי ינפצו לסלעיך,
 לוחמי יהיו לך רביד.

כי נצח תרבי-מפבית;
 בנצח אמי-אדמתי!
 ונצח זרעו של דוד;
 בנצחך ירושלים שלי!

יעקב סיקא אהרני

חיילות אצ"ל בשערי ירושלים

הם מפחדים

מפא"י עלתה לשלטון במדינת ישראל לא בעזרתו של רוב, שהביע לה את אמונו ואת נכונותו להגן עליה. היא עלתה לשלטון נגד רצונם של רבים, ולדעתנו — של הרוב המכריע של אזרחי ארצנו. בכל אופן, מפא"י יודעת, שמסביבה עומדים שונאים המחכים להזדמנות הראשונה לבלוע אותה. מכאן היסוסה בהנהלת עניני המדינה, היסוסים שאינם מעוררים לא חבה, לא הבעת תודה, אלא רק רגש של בוז טבעי אל פחדנים.

כן. זאת היא ההגדרה המדויקת:

שלטון מפא"י — זהו שלטון הפחדנים.

בשטח המדיני:

הם מפחדים מפני ארגון האו"ם, שמא יכעס ויבטל את החלטתו מן ה-29 לנובמבר;

הם מפחדים מפני ברנדוט, שמא יניע את מועצת הבטחון לראות בנו את התוקפנים;

הם מפחדים להכניע מפני ברנדוט, שמא ינצלו זאת מתנגדיהם מארגוני המחתרת;

הם מפחדים לספח את ירושלים למדינת ישראל, שמא יעורר הדבר את כעסה של בריטניה;

והם מפחדים להפקיר את ירושלים, שמא זה ירים את קרנם של מגיני ירושלים;

הם מפחדים מפני המשכה של ההפוגה, משום שהיא תביא בעקבותיה הרס כלכלי מוחלט;

והם מפחדים להפר את ההפוגה, שמא יכעס מרמרשל.

בשטח הכלכלי:

הם מפחדים מפני זעם העם, העומד על הסף של תוונה ירודה שלמטה מן המינימום ההכרחי;

והם מפחדים להביא חמאה זולה מהולנד, משום שזה יסכן את תוצרתה של אחד ממבצריה — "תנובה";

הם מפחדים להטיל מסים ישירים כבדים מדי על ההמונים המרוששים;

והם מפחדים להטיל את עול המסים על השכבות של בעלי היכולת, מפני שאילי מונט-פיורי 13 הם תומכיה, לפי השטה המפורסמת: "יד רוחצת יד".

בשטח הפנימי:

הם מפחדים מפני פלמ"ח, מפני שחזקה בו השפעת מפ"ם, המחכה בכליון עינים לגסיסת מפא"י;

והם מפחדים מפני הגל העצום, שעליו נשאים עכשיו ארגוני המחתרת לשעבר;

הם מפחדים לתת לאלה האחרונים להתפתח בשקט והם מסדרים את פרשת "אלטלנה";

והם מפחדים להמשיך בשטה זאת, כי היא עלולה להתנקם גם בהם.

זה הוא האופייני בשלטונם — פחד.

ואם נזכה ביום מן הימים לבחירות ומפא"י תבוא לתבוע את הכתר — היא תצטרך לתת דין וחשבון:

על התוצאות של מלחמתנו, שבכל אופן אינן הולמות את המאמצים שהושקעו;

על הרס הכלכלה הלאומית;

על העדפת האינטרסים של מוסדותיה המפלגתיים; על יוקר החיים;

על המשטר הרקוב של פרוטקציה, הגורם נזקים עצומים גם לפרט וגם למדינה;

על הפלייה לרעה של כל אחד שאינו נחשב על אנ"ש,

על דיכוי חופש הפרט;

על אי-התחשבות בטובת האזרח;

על בזבוז ואי-סדר בכל מוסדות המדינה.

היא תותקף אז מכל הצדדים:

גם ע"י יריביה משמאל, אשר יטענו, ובצדק, שמפא"י רחוקה אלף פרסה מכל סוציאליזם;

גם ע"י יריביה מימין, אשר יוכיחו, שמפא"י מתחרה ביזמה הפרטית ע"י הזרמת הון לאומי, מתן הלוואות בלי ערבות וברבית זולה, הקלות באספקת אמצעי ציוד וחוסר גלמי, שחרור ממכס ומסים וכו'. לכל מפעליהם המסחריים;

גם ע"י המפלגות יוצאות חלציהן של תנועות המחתרת העברית, אשר יוכיחו בקלות:

שמפא"י אחראית למשטר הדכוי של הבריטים, מפני שהיא נכנעה לפניו, שגזרות רבות ואסונות קרו ליישוב ולעמנו בגולה ביזמתה של מפא"י; שמפא"י לא תגן על שום תביעה לאומית, הן בנוגע לגבולות הארץ והן בשטחים אחרים, מפני שהגנה פירושה נכונות למלחמה, ולזאת מפא"י אינה מוכנה.

כך תעמוד מפא"י למשפט הציבור.

התנצלות ישראלית מול התנצחות ברנדוטית

הרגל גלותי בלבוש ריבוני כשקורה אסון בישראל, כשהתפתחות העיניים היא בעוכרנו, תמיד מופיעה הנהגת העם הרשמית — וכעת מופיעה ממשלת המדינה — ומראה באצבע על איזה גוי, שהוא אשם באסון, בגזירה, בפורענות.

כך היינו רגילים לנהוג בגולה, את ההרגל הזה העתקנו גם לארץ-ישראל בימי המנדט המהולל. ולפיו נוהגים אנו גם כיום במדינתנו שתחיה.

השיטה הזאת היתה ונשארה נפסדת, כי היא מפטרת אותנו מכל פעילות ומלמדת אותנו להסתפק במחאות מילוליות, בתלוות בכתב ובעל פה, אך איננה מחייבת אותנו לעבור למעשים, להתחיל בהתנגדות נמרצת.

הודות להרגל הגלותי הזה של הנהלת הסוכנות הלכה וגדלה חוצפתם של האנגלים בארצנו. אלמלא הפחדנות הגלותית מצד הנהלת הסוכנות לא היו האנגלים מגיעים לשיא כזה של חוצפתם; ולכן, נהיה מאד צודקים, אם נקבע, כי בהתעללותם של האנגלים ביהודים בארץ-ישראל אשמים היו היהודים עצמם במידה לא פחותה בהרבה מן האנגלים. וכדי להקחות את שני האנגלים, נחוצה היתה ההתאמצות העל-אנושית מצדו של הארגון הצבאי הלאומי, אשר הוכרח לא רק ללמד את האנגלים לקח, אלא גם לכסות במעשיו על כל החטאים שחטאה הסוכנות בוותרנות, בפחדנות, בגלותיות.

וכנראה, אין לשנות טבע האדם ("יצר לב האדם רע מנעוריו") — והאנשים אשר אפילו מיום 30 בנובמבר 1947 עד חודש מאי 1948 היו רגילים עוד לרוץ אל הפריץ האנגלי ולהתלונן, כי הערבים מתקיפים, כי החיילים האנגלים מפריעים בהגנה עצמית, כי המשטרה האנגלית מתנהגת באופן בלתי הוגן וכיוצא בזה — אין להתפלא, כי למרות דבריהם הנמלצים על עצמאות, ריבונות, מרות, גם כיום הם מסתפקים בעריכת תזכירים ותלונות על הפרות ההפוגה מצד הערבים, על אולת ידם של המשקיפים, על הפליה ביחסם של המשקיפים אל היהודים והערבים ותו לא. ותוצאות ההתנהגות הזאת הגיעו כבר לממדים כאלה של עול ועלבון, עד שהן מתחילות לעורר רגש של גיחוך מעורב בחמלה.

גישושי הרוזן

מה שלא תהיה דעתנו על מעשיו של הרוזן השבדי, דבר אחד הוא למעלה מכל ספק: איננו גוי טפש, והאנגלים ידעו יפה על מי להמליץ בתור מתווך כביכול. אמנם הוא ידע, כי להסדר עם הסוכנות היהודית — זה היה תפקיד קל בשביל האדמיניסטרציה הבריטית. אולם נתעורר-

רו בו חששות, שמא בכל אופן, עם הכרות המדינה ועם שינוי השם מהנהלת הסוכנות היהודית לממשלה זמנית של מדינת ישראל ועם צירופם של נציגי "עליה חד-שה" ו"אגודת ישראל", שמא לאור כל העובדות הללו זו משהו בכל אופן, שמא עבר משבר על האנשים, שמא נשטפה מהם המועקה הגלותית והם לא יסבלו התנהגות של קיפוח ושל הפליה, אפילו מצד נציגי או"מ.

ולכן התחיל הרוזן השבדי, בעל הערמה, בפעולות גישוש. רק כך אפשר להבין, מדוע הרבה בראשית פעילותו להתרוצץ בבירות ערב, ובצורה ברורה ולזל בנציגי ממשלתנו הזמנית. אך כשראה, שהיהודים אמנם רטנו, אך בלעו את הגלולה המרה של פגיעה בכבודם, הבין שאפשר לעשות כל מיני מעשי קיפוח והפליה ממשיים ואין צורך בפגיעה בכבוד אשר איננה מביאה כל תועלת לשולחיו הבריטיים. ואז התחיל לבלות יותר זמן, אפילו יותר מדי זמן, במדינתנו, לבקר בקריה, ולא להזמין את שר החוץ שלנו אליו לחיפה, אך גם בד בבד עם זאת החל להציג דרישות חוצפת-ניות יותר ויותר ולהתיחס ביתר עדינות וביתר פינוק אל הערבים.

ולא טעה הרוזן הנכבד בחשבוננו: אמנם מזוודותיו התנפחו מרוב תזכיריהם ותלוות-נותיהם של היהודים, אך שוב הפעם, בהתאם למסרתם המפוארת, "מבליגים" היהודים — וההפוגה מתפתחת בכיוון הרצוי לשולחיו של ברנדוט והרי זה העיקר.

כתבי משרד החוץ שלנו

תעלולי הערבים בימי ההפוגה הראשונה וביחוד בימי ההפוגה השנייה, אשר בוצעו באפוטרופוסות האבהיות, הנוגעת ממש עד הלב, מצד המתווך ושאר משקיפי או"מ — כל זה ידוע לכל קורא מן העתונות היומית, ועל כל המעשים הללו ענו היהודים, כאמור, בתלונות ובתזכירים, חוץ למקרה היחיד בירושלים, בחלקה הדרומי של העיר, מקום שם הראו היהודים מידה מסויימת של תקיפות, אולם לא תמיד בהצלחה.

המצב שנוצר ע"י ההתחצפות הגוברת והולכת מצד ברנדוט ועוזריו הוא לבלתי נשוא. הרוזן נעשה כל כך בטוח בחוסר תגובה יהודית עד שבעצמו עזב מזמן את הארץ, הוא מרענן את גופו הלאה מטיסות מרובות באויר הקריר של הקיץ השבדי, והטיל את כל העבודה כולה על הברנדוטיים הקטנים, הממלאים תפקידם באמונה.

ללא ספק, מלאכת הכתיבה היהודית מעוררת אצל כל החבורה הנכבדה הזאת חיוך קל על שפתותיהם, בדיוק כאותו החיוך שעל שפתי הפקידים האנגלים בשעתם אשר — כתשובה למעשי דיכוי שלהם — טבעו בים של ניר, אשר עליו

כתבו היהודים בשפה אנגלית צחה ומצוחצחת קינות בנוסח עתיק, וכפי שהפקידים האנגלים לא התפעלו מצעקות חמס של הנהלת הסוכנות היהודית, כך הברנדוטטים מקדישים תשומת לב מועטת לכל כתביו המקובצים של משרד החוץ שלנו.

כי לא כתבים עושים רושם על הגויים. וכפי שהאנגלים נרתעו בפני מעשיו של הארגון הצבאי הלאומי, כן הברנדוטטים מפחדים מפני הטירור הערבי, אשר חיסל כבר אחדים מבין המשקיפים של או"מ. ברור, שאם האו"מ איננו מראה דאגה רבה לחייהם ושלמותם של שליחיו, אנחנו על אחת כמה וכמה פטורים מדאגה כזו, אם כי אין לנו כל ענין בפעולה ערבית זו, כי היא אטית למדי ובדרך זו אין כל תקווה שיתחסלו התווך וה"השקפה"...

הפיקוח אינו ניתן לחלוקה

הנימה הבכיינית שבכל כתבי משרד החוץ שלנו נמאסה כנראה אף על פקידי המוסד הזה, והנה לפני זמן מה פנו הפקידים הללו באגרת חדשה ובה שאלה: למה לא הוקם ע"י או"מ הפיקוח בארצות ערב? יש להודות, שהרעיון עצמו הוא נכון, אבל ביצועו הוא מאד לא יוצלח, כי שפת המכתב היא רפה מדי והוא בא מאוחר מדי. הרי ההפוגה הראשונה נמשכה חודש, השנייה נמשכת כבר כששה שבועות, ואך עכשיו נזכר משרד החוץ שלנו, שכל הפיקוח, כל ההשגחה, כל ההשקפה מרוכזים במדינת ישראל ומכוונים רק נגדה? ובתור תגובה לעול משוע זה מסתפקים פקידינו באגרת מחאה כתובה בשפה די רופפת?

הנקודה הזאת, נקודת ההפליה היא מאד חשובה, אבל צריך היה לטפל בה מיד ובצורה אחרת. את המפנה בפיקוחו של ברנדוט אפשר היה לחולל רק בצורה אחת, אולטימטיבית (וכידוע הרוזן ועוזריו אוהבים מאד אולטימטום, אולי כשהם מציגים לאחרים, אך בכל אופן נדמה, שזאת היא שפה המובנת להם היטב):

השטח, שבו מתנהלת המלחמה, כולל את כל ארץ-ישראל משני עברי הירדן, את הלבנון, את סוריה, עיראק, ערב הסעודית ומצרים; כלומר, שטח מלחמתי הוא שטחן של כל המדינות המשתתפות במלחמה, בלי לשים לב אם בגבולותיהן מתנהלת מלחמת ממש או לא (אגב, הפצצות קהיר, דמשק ורבתי-עמון הן הוכחה מספקת לצדקת גירתי-סתנו). הפיקוח איננו ניתן לחלוקה (הרי אין זו מולדת של עם ישראל) — או שקיים פיקוח מלא ושווה בכל מקום, או שכל הענין הוא עורבא פרח. ולכן ביום הראשון להפוגה הראשונה וגם ביום הראשון להפוגה השנייה צריכה היתה לבוא הצהרתה של ממשלתנו הזמנית, הצהרה חגיגית ואולטימטיבית, ובה צריך היה לומר, כי כל זמן שלא יונהג פיקוח מלא בכל השטח המל-

מחיל אל חיל

מפעולותיה של הלשכה ללוחם ולחייל

מש אולם קריאה ופינת מרגוע לחיילים הבאים לבלות את שעות חופשתם.

לפתיחת בית הקפה והמועדון בחיפה, הנמצא בבית הקפה "נגה" לשעבר ברח' בלפור 11 התרכזו קהל חוגגים שמנה כ-800 איש, חיילים שהשיגו חופשות מהמחנות והמשלטים שבצפון, ואזרחים.

להתישבות-ספר ומשלטים

באמצעותה של מחלקת ההתישבות שע"י בית"ר וה. ע. ל. ניתנת האפשרות לחיילינו-חבריינו להקים נקודות התישבות חקלאיות. התישבות חדשה זו הנעשית באמצעות הכספיים של מחלקת ההתישבות בסוכנות היהודית ובפקוח מטה הצבא תשתרע — לפי המשוער — לאורך גבולות הספר ובעומק שטחי הכבוש עדיהן הגיע צבא ישראל המנצח. ע"י כך תינתן האפשרות גם לחיילינו לעלות כחלוצים חקלאיים-חיילים על קרקע המורדות, שנכבשה בדמים משותפים ומרובים של גבורי האומה. ב"כ מחלקת ההתישבות המרכזית בשתוף עם ב"כ הלשכה המרכזית לחייל בקרו בכמה מחנות צבא והרצו על התישבות זו. הקריאה להתישבות מצאה הד בין חברינו ביחידות השונות, שערב עלייתם לקרקע יועברו משרות פעיל לגרעיני ההתישבות.

פגישת רכזים ראשונה התקיימה ביום החמישי (19.8.48) ובה השתתפו נציגי ת"א, ראשון-לציון, רחובות, נתניה, חדרה, חיפה, טבריה וצפת. מטעם הלשכה המרכזית השתתפו ראשי המחלקות. הם הסבירו את המטרות ואת המבנה של הלשכה על מחלקותיה, סדר העבודה, צורת הקשר עם הסניפים והתכניות לעתיד. הבעיות שהתעוררו במיוחד ושהובע הצורך לטפל בהן במיוחד היו שאלות הקשר ההדוק עם החיילים, טפול-שלי הבנה בחייל העולה, בטאון לחיילים וצביונו, עניני סעד, הדיון בשאלות הנ"ל ובאחרות היה ער ביותר וזכה להשתתפות כל הנוכחים.

לידיעת חיילינו:

כל 10 חיילים רשאים לדרוש את העתון הרצוי להם. לשם כך יש להעביר מכתב בחתימת 10 איש (במקרה ובמקום משרתים יותר ממספר זה — להעביר מספר מכתבים נוסף) למפקד הגדוד ולבקש את העתון הרצוי.

המחלקה מקדישה תשומת לב מיוחדת לקשר עם העולים החדשים. לשם כך מוצא חומר אינפורמטיבי ועיוני בשפות השגורות בפי העולים; בין שאר הוצאות-כתב יופיע גם עלון קבוע, אשר על פרטיו נודיע בחזור מיוחד.

ינהיגו בעתיד מסיבות לחיילים אשר עליהם תפורסם תמיד הודעה מוקדמת. הלשכה ללוחם ולחייל

תנועתנו החלה — בתור אחת מפעולותיה הארגוניות הראשונות — בהקמת רשת לשכות ללוחם ולחייל בערי הארץ ומושבותיה.

לשכה זו מתפקדה לפעול למען החיילים ומשפחותיהם אשר נפגעו במלחמתנו בשעה שהארגון הצבאי הלאומי היווה חטיבה צבאית, וכן למען חיילינו הנמצאים בשורות צבא ההגנה לישראל.

ואלה הם התפקידים הראשיים, שהעמדנו לפנינו:

1. טיפול בפצוע ובמחלים, הן מבחינה רפואית והן מבחינה כלכלית; טיפול בנכים ע"י סדרת רם בעבודה מתאימה; עזרה למשפחות החללים והנעדרים, ע"י עזרה מתמדת וע"י סדורים קוני-סטרוקטיביים; עריכת רשימה מלאה של חללינו-גבורינו בצירוף פרטים ביוגרפיים מאז צאת הארגון הצבאי הלאומי למלחמה; הקמת מצבות על קברות-החללים.

2. סעד לחיילים: ע"י הדרכת החייל ומשפחתו כדי שיוכלו להנות מכל הזכויות המגיעות להם, לפי התקן הצבאי.

שי לפצועים: החלט לחלק שי לפצועים ולמחלימים שלנו (בבתי חולים ובבתי הבראה) — חיילינו בצבא ישראל ואנשי מעמד שטרם התגייסו.

עד כה נפתחו על ידינו הלשכות הבאות:

- (1) בת"א, במשרדי התנועה, רח' טשרניחובסקי 17 (לשעבר בצלאל);
- (2) בחיפה, במשרדי התנועה, ר' בן שמן 4;
- (3) בנתניה, במשרדי התנועה "בית זאב";
- (4) פתח-תקה, במשרד קופח"ל.
- (5) רמת-גן,
- (6) ראש-צ, בבית-הקפה "שלוה" — נעמן.
- (7) רחובות, בית שפיוף, ע"י בנק אפ"ק;
- (8) טבריה, במועדון בני אצל.
- (9) צפת, במועדון, ע"י פ. פרידמן;
- (10) בחדרה, שכ' בית"ר אצל ש. פרדי.
- (11) הרצליה.

פתיחת המועדונים לחייל — בראש-צ ובחיפה

מטעם מחלקת הטרבות, אשר קבלה על עצמה לדאוג לקשר הרוחני בין התנועה לחייליה ע"י הקמת מועדונים לחייל ועריכת הופעות תרבותיות מיוחדות לחייל נפתחו עד כה שני מועדונים: בראשון לציון ובחיפה. המועדונים נמצאים בבתי-קפה מרכזיים שבמושבת הברון ובעיר הנמל.

מאז פתיחתו מבקרים מאות חיילים מדי ערב בערב בבית הקפה ובמועדון המרוהט יפה, והמש-

חמתו, לא נסבול את הפיקוח אצלנו ולא נשתתף פעולה עם המנגנון הברנדוטי ולא צשים לב להוראותיו. ואם היה הברנדוט טוען, כי יש לו מנגנון מוגבל ואיננו יכול בבת אחת להתחיל בפיקוח יעיל בכל מקום, תשובתנו צריכה היתה לבוא, שאין אנו מתנגדים לכך שיתחילו בפיקוח בארצות ערב וכשיתרחב המנגנון יבואו הברנדוטים אלינו, אבל לא להיפך, שיתנצחו אצלנו ויעדרו אצל הערבים.

הודות למדיניות הוותרנית והפייסנית מצד משרד החוץ שלנו (הרי זה פיקוח בין לאומי, ז. א. דבר שבקדושה בעיני המפלגה השלטת במדינתנו בכלל ובמשרד החוץ במיוחד) נוצר מצב מגוחך: המשקיפים מתרוצצים רק בשטח מדינתנו הקטנה טונת ומשגיחים בשבע עינים על כל דבר קטן ורושמים לנו "רפורטים" דוגמת אותם שוטרי התנועה הבריטיים, נ"ע, והם, המשקיפים, צודקים בהחלט כשרואים רק הפירות הפוגה אצל היהודים, הרי אצל הערבים הם בכלל אינם משגיחים, לכן לא יוכלו גם לקבוע אצלם כל הפרות.

איפה הפיקוח במחנה הערבי?

חשבנו עד כה, כי אין כל פיקוח רק בארצות ערב, אולם כעת מתברר, שאין גם משקיפים במחנות הצבא הערבי שפלש לארצנו, והוכחה חותכת לכך נראה במקרה הרצח בעזה. כי איך זה קרה, שלא היו משקיפים מטעם המתווך בשדה התעופה בעזה כדי לפקח שם על הערבים? איך זה קרה, שלא היו שם משקיפים שיוכיחו לו למנוע את רצח שני חבריהם? איך זה קרה, שכדי לחקור את המקרה צריך היה להביא משקיפים מחיפה, — משום שכפי הנראה אין בקוי המצרים משקיפים ברנדוטיים בכלל, כי אחרת לא צריך היה להטריח משקיפים מחיפה ואפשר היה להשתמש לשם כך במשקיפים הנמצאים בבסיסים המצריים? אכן, עובדה היא, כי בקוי המצרים אין המשקיפים נמצאים, שם הפיקוח איננו קיים, והמצרים רשאים להביא תגבורת ממצרים כאוות נפשם, באין מפריע.

אולטימטום וביצועו — מוצא יחידי

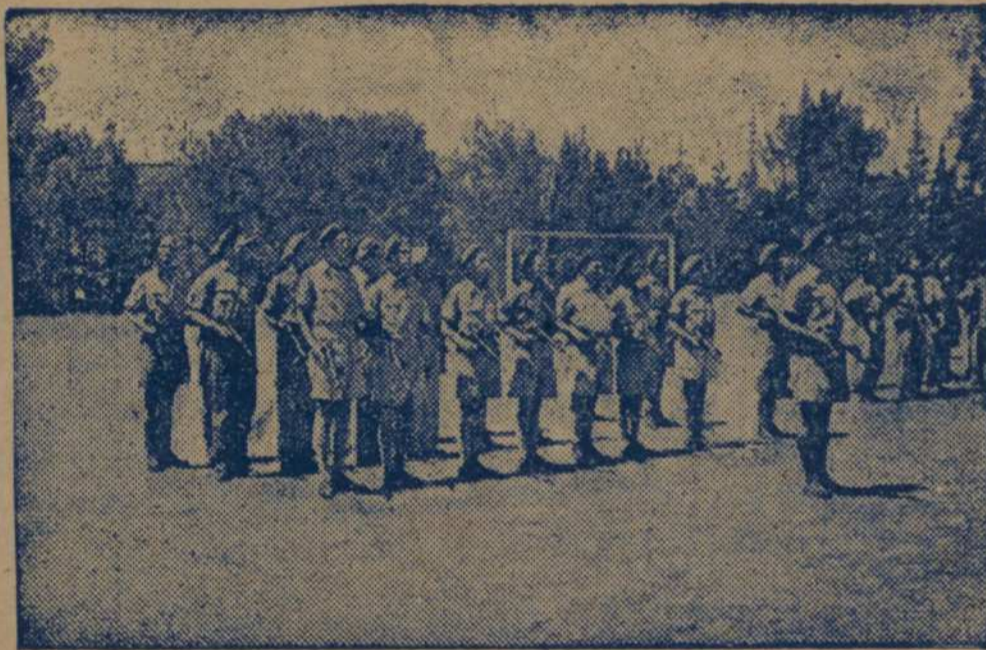
אמנם הפסדנו זמן יקר מאד, לימדנו את הברנדוטים לזלזל בנו, לא להתחשב בנו, נתנו להם חינוך רע, כפי שעשינו זאת פעם עם הפקידות הבריטית, אך עוד לא מאוחר מדי לעשות את הצעד הנמרץ של אולטימטום, כדי להביא לשינוי היחסים ולידי שוויון גמור בפיקוח הבלתי מחולק או כדי להשתחרר כליל מפיקוח של הפליה וקיפוחים. אחרת, טבעת החנק מסביב לצוארנו תתהדק יותר ויותר, בשעה שהערבים פטורים מכל הגבלות.

לצערנו עלינו להודות, כי לפי זה שאנו מכירים את מנגנונו של משרד החוץ שלנו, יש לנו רק תקווה קלושה, שהוא ישתחרר מהרגליו הגלותיים-סוכנותיים ויאזור כוח ועוז לפעולה יחידה זו, אשר תחסל את הפיקוח החד-צדדי.

„שמחו את ירושלים וגילו בה כל אוהביה
שישו אתה משוש כל-המתאבלים עליה: למען
תינקו ושבעתם משוד תנחומיה. למען תמוצו
והתענגתם מזיו כבודה: כי כה אמר ה' הנני
נוטה אליה כנהר שלום וכנחל שוטף כבוד
גויים וינקתם על צד תנשאו ועל ברכים
תשעשעו: כאיש אשר אמו תנחמנו כן אנכי
אנחמכם ובירושלים תנחמו“.

(ישעיה' ס"ו — מהפטרת פרשת השבוע)

בני ירושלים שחזרו מקניה מתאמנים

המערכת וההנהלה: טל. 3634, תל-אביב

המו-ל והאחר-אי: מ. בן-יקיר

בית-דפוס אפרים סטרוד ובניו, תל-אביב, רח' הגר"א 1, טל. 3627